

Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR.03 106. ÅRGANG 25.02.20 - 17.03.20

SUR ØL OG GLADE STUDENTER

GI DIN CV ET UNIKT LØFT I SOMMER!

Nå har du muligheten til å komme på innsiden av Norges mest attraktive arbeidsplass. Vi har nå lagt ut sommerjobber innen et vidt spekter av våre fagområder.

Som kjent vil praksis fra høykompetansemiljøer i SINTEF gi deg en globalt verdsatt ballast du tar med deg videre samme hvor du ønsker deg i arbeidslivet. Men som du også sikkert vet ønsker faktisk de fleste etter endt utdanning å skape sin karriere nettopp i SINTEF. En av mange grunner til dette er nok at alt overskudd vår forskning skaper blir investert tilbake til dem som virkelig skapte det. Nemlig våre ansatte. Dette i form av verdensledende laboratorier, kompetanseløft og midler til framtidig forskning.

Gå inn på www.sintef.no/sommer og finn ut mer før fristen løper ut. Verden vil ha våre løsninger og vi vil ha dine.

Velkommen til SINTEF – Teknologi for et bedre samfunn.

www.sintef.no

LES MER PÅ UNDERDUSKEN.NO

10

DYRT:
Linjeforeninger opplever økte priser på de tradisjonelle Åre-turene.

32

DROP-IN LEGER OG VIDEOKONSULTASJONER
Fenomenet med drop-in leger og legetimer over video vokser raskt. For studentene hevdes fordelene å være mange, men det er ikke bare positive sider ved den nye trenden.

24

**EN DAG PÅ JOBB
MED SAMFUNNETS
ØLBRYGGERE:**

Øl er langt mer enn pils og IPA. Daglighallen Mikrobryggeri vil gjøre godt og spennende håndverksøl lett tilgjengelig for Trondheims øldrikkende studenter.

50

**ALKOHOLDKULTUR
PÅ KONserter:**

Alkohol er en sentral del av å gå på konsert, og det er en viktig del av kulturen. Barsjefen til Øya-festivalen forteller at drikkevanene våre har endret seg, men det er fortsatt store kulturforskjeller på ulike typer konserter.

28

**BLI KJENT MED DEN
NYE UKESJEFEN:**
Ny UKE-sjef Max Meinich forteller om sitt forhold til Samfundet og UKA, samt sine planer for UKA-21.

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Elise Marstein – Tlf: 417 91 949
avisredaktor@studentmediene.no

NESTLEDERE UNDER DUSKEN
Idunn Sørensen – Tlf: 936 47 749
avisredaktor@studentmediene.no

Marte Sæther Ottesen – Tlf: 942 59 516
nettredaktor@studentmediene.no

ANSVARLIG REDAKTØR
STUDENTMEDIENE I
TRONDHEIM AS
Peter André Hegg – Tlf: 950 35 040
ansvarligredaktor@studentmediene.no

REDAKSJONSSJEF
Andreas Haugland
redaksjonssjef@studentmediene.no

DAGLIG LEDER
Hans Hytten – Tlf: 416 79 292
dagligleder@studentmediene.no

SALGSSJEF
Sindre Sæthem
salgssjef@studentmediene.no

NYHETSREDAKTØR
Margret Meek
nyhetsredaktor@studentmediene.no

DEBATTREDAKTØR
Oda Eriksen Haugland
debattredaktor@studentmediene.no

REPORTASJEREDAKTØR
Marthe Bjerva
reportasjeredaktor@studentmediene.no

KULTURREDAKTØR
Tomine Barstad Solvang
kulturredaktor@studentmediene.no

FORSKNING- OG
FORBRUKERREDAKTØR
Vilde Aurora Halle Tvedten
foforedaktor@studentmediene.no

SPORTSREDAKTØR
Emil Sørheim
sportsredaktor@studentmediene.no

MUSIKKREDAKTØR
Maren Høgevoid Busterud
musikkredaktor@studentmediene.no

FOTOREDAKTØR
Torstein Olav Eriksen
fotoredaktor@studentmediene.no

GRAFISK ANSVARLIG
Ingvild Lyngnes
grafisksjef@studentmediene.no

ILLUSTRASJONSSJEF
Astrid Bøhler
illustrasjonssjef@studentmediene.no

DESK
Erlend Gylver (sjef), Håkon Pedersen,
Benedikt Erikstad Javorovic, Linn Danielsen
Ejemo, Mathias Kristiansen, Anders Brun,
Runar Johnsen, Jenny Westrum-Rein,
Tomaris Semet, Sigrid Solheim

GRAFIKERE
Selja Sørland, Adrian Rangnes, Vilde
Charlotte Jacobsen, Jesper Hustad,
Tanja-Irén Harsvik Haugen

KORREKTUR
Anders Brun (sjef), Marthe Bjerva

FORSIDE
Torstein Olav Eriksen

Du har så knabare kinn!

TIPS OSS!
tips@studentmediene.no

ANNONSERE?
salgssjef@studentmediene.no

Under Dusken er et uavhengig organ for studenter i Trondheim, utgitt av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir distribuert gratis i Trondheim, og kommer ut seks ganger i semesteret. Under Dusken arbeider etter god presseskikk i henhold til Vær Varsom-plakaten. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Under Dusken blir utgitt av Studentmediene i Trondheim som får økonomisk støtte av Velferdstinget i Trondheim og Studentersamfundet i Trondheim, som står uten redaksjonelt ansvar.

Miljøtrykksak fra
Trykkpartner AS.

Lisensnr. 241823
Sertifikat nr. 1638

BRUKT OPP STORSTIPENDET?

SKAFF
PENSUM
BRUKT

Norges største markedsplass for brukt pensum

LEDER

ELISE MARSTEIN

REDAKTØR I UNDER DUSKEN

Alkoholens gyldne middelvei

Lav promille gir følelsen av oppstemthet, en flyktig følelse man gjerne lengter etter når det bikker sjette time på lesesalen. Jeg snakket med en kompis om temaet for noen uker siden. Han hadde snakket med en av sine venner om det, som påsto at du er kul om du drikker hver dag som student, men om du drikker hver dag etter fylte tredve er du alkoholiker. En absurd, men reell påstand, tenkte jeg.

Studenttilværelsen kan være tøff. Man rives brutalt vekk fra hjemmets fire vegger, for så å stå der mutters alene. Skolen er ikke lenger slik du kjente den, og økonomien strammet seg i det sekundet du slang flyttelasset ned på gulvet i studenthybelen. Det er nå deg, din pc og din syvende kaffekopp mot verden. Da er det godt ditt lokale studentmiljø ukentlig tilbyr enkel sosialisering for å lette på studietrykket. Kaffekoppen byttes ut med en rimelig priset øl og skuldrene senkes i rusen som snart flyter rundt i årene dine.

Alkoholkultur er et gjennomgående samtaleemne for også denne utgaven av Under Dusken. Kanskje ikke så overraskende, for som vår musikkjournalist Markus Lylum så fint skriver det: Det skal tross alt stå på trykk i en studentavis.

Jeg vil tørre å påstå at alkoholen i stor grad bringer studentene sammen. Alkohol skaper stemning og har en stor plass i studentens hverdag. Det går varmt gjennom kroppen av tanken på de lune, bekymringsfrie kveldene når hele vennegjengen samles rundt den tre liter store vinkartongen. Det kiler i magen når kalenderen straks melder mars, og vi på alvor kan begynne nedtellingen til årets første utepils med grillen i høyskoleparken.

For vi kan le sammen over de dummeste ting som skjedde i helga, men tenker vi noen gang over hvor grensa mellom uskyldig studenttilværelse og alkoholisme går?

Alkoholkulturen kan by på fart og moro i den til tider tunge studenthverdagen. Men man må til syvende og sist huske å ta vare på hverandre. Klisjé, ja, men sant. Følg med på kompisen din som stadig får i seg den ekstra shoten, som stadig ender i de uheldige situasjonene alle ler av dagen derpå. Se etter venninnen som alltid bare *må* ha den ekstra ølen før vorset. For når alt kommer til alt er det faktisk bare deg mot verden. Men det blir på en måte mye enklere med venner i god behold rundt deg.

Ta vare!
Elise Marstein, din venn og **UD**-redaktør.

NTNUI støtter skianlegg i Estenstadmarka

JØRUND VALA
Avtroppende leder NTNUI
Langrenn

ILLUSTRASJON: Astrid Bøhler

I forrige utgave av Under Dusken skriver Stålby at det er opprørende at NTNUI stiller seg bak det planlagte skianlegget i Estenstadmarka, kalt Næranlegg Øst. Dette stiller vi oss uforstående til.

NTNUI jobber for at alle studenter skal få mulighet til å drive med sin idrett ved siden av studiene, fordi vi vet det har stor innvirkning på læring og trivsel. Få studenter eier bil, og er derfor avhengig av kollektivtransport og idrettsanlegg i nærområdet for å kunne drive med idrett. De aller fleste studenter bor på østsiden av byen i områdene rundt Gløshaugen, og et skianlegg kun 14 minutter med metrobuss fra Gløshaugen vil styrke

studentenes mulighet til å gå på ski, og ikke minst styrke NTNUIs aktiviteter og arrangement, både sommer og vinter.

Vi har avlyst treninger og renn på grunn av snømangel, og i beste fall erstattet skitrening med snømåking øverst i Bymarka for å skrape frem litt skiføre. Vi har sendt medlemmer hjem fra trening før treningen har begynt, fordi vi ikke har nok biler til å kjøre opp til marka. Vi har medlemmer som er blitt påkjørt på rulleski i trafikken, og ukentlig opplever vi farlige situasjoner. Klimautfordringene Stålby påpeker styrker viktigheten av et næranlegg med kunstsno-produksjon som vil sikre skiføret i perioder med plussgrader. Kun få dager med minusgrader er nok til å produsere nok snø til stabile skiforhold gjennom hele vinteren. Det er også en miljøgevinst ved at hundrevis av foreldre, barn, mosjonister og studenter slipper å krysse byen i bil opp til Granåsen flere ganger i uka.

Vi i NTNUI har mer en doblet antallet på rulleskitrening denne høsten, og det er tydelig at det ikke lenger bare eliten som benytter rulleski som treningsform, men også bredden. Dette har gjort langrenn til en helårsidrett. Uttrykket «asfaltering av Estenstadmarka» er nok tatt ut av proporsjoner. Det er snakk om asfaltering av underkant

tre km rulleskiløype i utkanten av Estenstadmarka, og grunnarbeidene for skiløypene vil være de samme, med eller uten asfalt. Et toppdekke med asfalt vil gjøre anlegget til et helårsanlegg, og dermed øke bruks- og nytteverdien av investeringen betraktelig.

Langrennssporten har stolte tradisjoner i Norge, og spesielt i Trøndelag. Påstander om at langrenn er en døende sport hører ikke virkeligheten til. Skiforbundet er fortsatt landets nest største i antall medlemmer på landsbasis (kun slått av fotball). Og NTNUI sammen med de andre klubbene i Trondheim opplever ikke nedgangen Stålby sikter til, men ønsker å rette opp i ubalansen mellom tilbudet og tilretteleggingen på øst-siden sammenlignet med vestsiden av byen. Vi ser hvor viktig Granåsen, Nilsbyen og øvre deler av Bymarka er for aktivitetsnivå og rekrutteringen for klubbene på Byåsen, og ønsker de samme mulighetene for klubbene rundt Estenstadmarka.

Det vi har felles er gleden av å være ute i friluft, og man må skille mellom nedbygging av natur, og etablering av idrettsanlegg som vil føre til mer aktivitet, bedre tilrettelegging, tilgjengelighet for nært friluftsliv, og ikke minst økt folkehelse.

MER ÅPENHET RUNDT TEMAET SELVMORD

KENNETH STANGE
Politisk nestleder i
Velferdstinget

ILLUSTRASJON: Trude Telle

Jeg husker jeg våknet, dagen derpå, i en fremmed seng med en ekstrem skamfølelse. Jeg følte meg skikkelig stressa, var sint på meg selv og hadde hundre tanker som raste gjennom hodet. Det er søndag morgen, og jeg er innlagt på Østmarka etter et selvmordsforsøk.

Det jeg husker best fra de første dagene er skammen. Ikke en skam for å ha forsøkt å ta livet mitt, men en skam for at jeg fortsatt levde. Jeg ble fortalt mange ganger daglig at dette kom til å ordne seg, at hverken familie eller venner kom til å hate meg for dette, og at etter en del behandling kom jeg til å ha et fint liv igjen. Med mye selvhat og selvkritikk er det lettere sagt enn hørt, men etter noen dager gikk det gjennom. Jeg fikk et håp. Et håp om at jeg skulle klare å komme meg opp igjen, og gjøre noe kult med livet.

Jeg husker jeg følte meg kampklar i starten. Det var som om alt selvhat og vonde følelser ble konvertert til ren energi. Det føltes godt, og jeg var motivert. Jeg fikk snakket med venner og familie, og som jeg hadde blitt fortalt var det ingen som klandret meg. Veien tilbake var lang, men litt etter litt ble det bedre. Psykisk uhelse blir ikke fiksa over natta, det er et maraton. Ukene gikk, og jeg fikk til slutt flytte tilbake til kollektivet mitt.

Så hvorfor deler jeg min historie? Håpet er at den kan bidra til litt mer åpenhet. At en person kan lese dette og tenke at kanskje det ikke er så stor skam i å ta kontakt allikevel. At en person leser og åpner opp om noe vondt for en venn eller familie. Eller kanskje at en person i en lignende situasjon kan finne et håp som kan dra dem ut av mørket. Det finnes et lys der. Av og til må en bare gi seg selv litt mer tid for å se det. Behandling for psykiske lidelser kan noen ganger ta ganske lang tid, og det kan være du må prøve flere ting før du finner den veien som fungerer for deg. Utålmodighet og behandling av psykiske lidelser går ikke hånd i hånd.

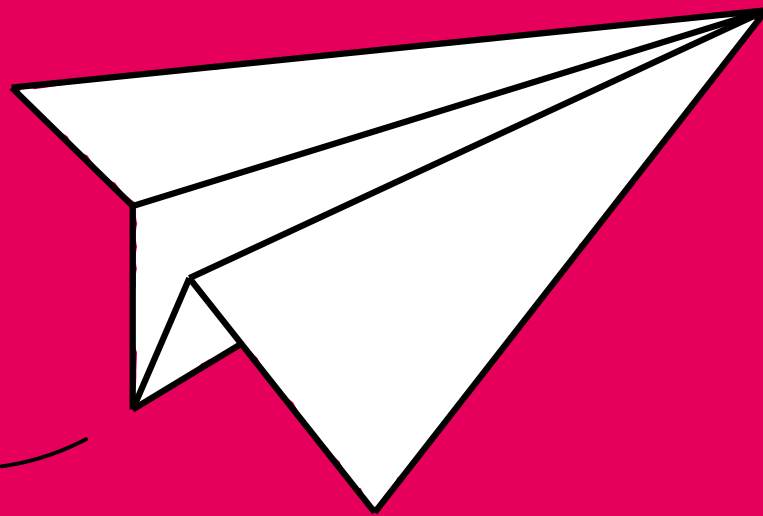
Nå er jeg så heldig at jeg befinner meg i et verv der jeg får jobbe mye med psykisk helse for studenter, så jeg tenkte jeg skulle si et par ting. Ja, vi bor i Norge og har et fantastisk helsevesen i forhold til mange andre land. Det betyr derimot ikke at vi mister retten til å være kritisk. Vi må tørre å si at ting ikke fungerer. Vi må tørre å klage over at ting ikke er bra nok. Endringene vi ønsker kommer ikke av seg selv.

Jeg vet hvor vanskelig det kan være å ta kontakt når man trenger hjelp. Jeg var i ferd med å bli en del av en dyster statistikk. Mellom 500 og 600 personer begår selvmord i Norge hvert år, og to av tre er menn. Man vet også at menn har høyere terskel for å søke hjelp. Jeg har ingen mirakelkur, men jeg tror at åpenhet er med på å avstigmatisere temaet, og at resultatet kan bli at flere søker den hjelpen de trenger. Det finnes mye hjelp der ute. Her er noen:

Trenger du hjelp?

Sit Råd: samtale@sit.no eller
<https://www.sit.no/helse/samtale>
Sit Psykososial: 73 53 86 30
Kirkens SOS: 22 40 00 40
Mental helses hjelpetelefon: 116 123
Legevakt: 116117
Medisinsk nødtelefon: 113

DEBATT: DINE MENINGER PÅ TRYKK

VIL DU SKRIVE TIL UNDER DUSKEN?

**SEND MAIL TIL
DEBATREDAKTOR@STUDENTMEDIENE.NO**

INNLEGGET MÅ IKKE OVERSTIGE 2500 TEGN, MELLOMROM INKLUDERT.

VELG ET STUDIUM SOM GIR DEG HØY LIVSKVALITET – IKKE SPENN!

**JEAN PHILIP P.
SVARTDAHL**
Student ved NTNUs
Entreprenørskole

ILLUSTRASJON: Silje Marie Savland Moksnes

Jeg skal ikke forkynne. Jeg skal så et frø.

Livskvalitet er for mange et ullent ord. Det er et ord brukt av munken som solgte sin Ferrari og den muntre Hippien som vokste opp tretti år for sent. Men det er også i økende grad brukt av forskere, spaltister og forfattere. Interessen for livskvalitet er del av en større internasjonal trend. Vitenskapen knyttet til livskvalitet har kommet så langt at subjektiv livskvalitet både kan måles med stor nøyaktighet, og det stadig blir økt fokus på verktøy for å fremme den.

Det er viktig å presisere at subjektiv livskvalitet omhandler langt mer enn det rosenrøde lykkebegrepet du får når du har kjøpt deg ny datamaskin. Det handler om følelsen av tilfredshet og å føle seg meningsfull. Studentenes helse-

og trivselsundersøkelse SHoT (2018) fastslo at fire av ti studenter har god livskvalitet og under en av ti studenter har svært god livskvalitet. Generelt har livskvalitetsnivået i Norge ligget stabilt siden 2005. I 2020 vet vi altså langt mer og kunnskapen er lettere å finne. Likevel er det kun halvparten av oss studenter som har god livskvalitet.

Det er vi unge som må redefinere suksess, og hvilken vei som vil ta oss dit. Hva skal en med masse spenn hvis en ikke har det bra på veien dit? Påstanden min er at på det dypeste planet søker man ofte tunge utdanning for følelsen av å være kompetent. For å føle at man gjør en forskjell, er betydningsfull, løser et problem. Og kompetanse kan man oppnå i alle yrker. Ja - tenk over hvilke arbeidsmuligheter og hvilke lønnsutsikter studiet gir, men still også spørsmålet om jobben vil oppleves tilfredsstillende og meningsfull.

La meg først presisere for den skeptiske at grunnen til at Norge scorer høyt på blant annet World Happiness Report er fordi Norge har et velfungerende

velferdssystemet og gode levekår. Det subjektive aspektet har fått lite oppmerksomhet. Så la meg svare på spørsmålet.

Det er vanskelig å vite om et studie vil medføre høy livskvalitet, men man kan absolutt implementere flere parametere og stille seg flere spørsmål før man gir etter for lønnsutsiktene, samfunnets normer og press fra foreldre. I valg av studieretning og studiested ta med deg følgende spørsmål:

Samsvarer studiet med mine livsmål, ambisjoner og drømmer? Vil jeg kunne etablere og/eller vedlikeholde gode sosiale relasjoner? Vil jeg kunne være fysisk aktiv, ha god helse og få nok søvn? Er jeg nysgjerrig, entusiastisk, og interessert i dette fagfeltet? Forhåpentligvis får du fire rungende ja, men hvis du sitter i sofaen, leser og har fått mange nei - tøff deg opp og bytt studieprogram! Interesserer du deg for livskvalitet eller ønsker tips om hvordan å fremme egen livskvalitet - ta kontakt.

Dyrt å være norsk i Åre

Åretur har lenge vært en tradisjon, men det blir dyrere og dyrere å feste og stå på ski i Sverige.

TEKST: Liv Breivik og Oda Eriksen Haugland | FOTO: Lea Roppen Kielland | ILLUSTRASJON: Astrid Bøhler

Mange linjeforening opplever at Åreturen er et veldig populært arrangement, hvor man må operere med venteliste på grunn av stor etterspørsel. Dessverre har flere linjeforeninger opplevd økt pris på leie av hytter, som et resultat av at Skistar, et selskap med utleie av skipass, skiutstyr og hytter, eier stor deler av hyttene i Åre.

– Prisen gikk opp fra 460 til rundt 2000 da Skistar nesten skaffet seg monopol på hyttene i Åre, forteller påtroppende leder av arrangement-komiteen til Abakus, Eirik Olav Aa.

Nordmenn viktige for Åre

Presseansvarlig for Skistar, Linda Morell, mener at de ikke har monopol på hytter, og at det er flere alternativer.

– Vi har ikke skrudd opp prisene på ski og hytteutleie betydelig de siste årene, sier hun.

Den årlige Åreturen faller ofte samtidig med den månedslange Åre Skiweek, arrangert av Skistar, hvor det å være student gir flere fordeler som rabatterte priser og tilgang på ulike steder. Markeds- og slagsansvarlig for

Skistår Åre, Björn Broström setter pris på besøk av norske studenter.

– Vi er veldig positive til at Åre tiltrekker seg mange forskjellige målgrupper, og dette gjelder også studenter. Mesteparten av de norske studentene kommer fra NTNU og Trondheimsområdet, forteller Broström.

Niklas Edbjörk, eier av utestedet Bygget i Åre, sier seg enig i at de liker å ha norske studenter som besøkende. Han regner med at den årlige Åreturen har vært en tradisjon i hvert fall ti år.

– Vi synes dette er fint og morsomt at det har blitt en tradisjon. De norske gjestene er generelt viktig for Åre og oss, forteller Edbjörk.

Fattig av tradisjon

Aa mener at Åreturen er en tradisjon som går helt tilbake til 2009 for linjeforeningen Abakus. Helt siden starten har turen vært et av deres mest populære arrangementer, med over 100 påmeldte hvert år. Linjeforeningen Online opplever også Åre-turen som en veldig populær tur. Nestleder for arrangementskomiteén

i linjeforeningen, Erika Åsberg, forteller at turen var veldig populær i år.

– Vi hadde rundt 150 plasser, og på det verste stod det 60 personer på venteliste, sier Åsberg.

Skistar eier mange av hyttene i området, og har 6000 av 14 000 sengeplasser i Åre. Dette har medført at prisen man må betale for å være med på turen har økt eller at man finner alternative utleiere.

– De tidligere årene har påmeldingen vært rundt 150 påmeldte hvert år, men i 2019 var dette nede i 120. Dette tror jeg skyldes prisøkningen, forteller Aa.

«En by eid av et ondt skiselskap»

Åre Skiweek 2020 er tre uker i januar og februar hvor Skistar markedsfører et opplegg spesifikt til studentgrupper. Gjennom å registrere seg for et såkalt «Skiweek»-bånd får studenter tilgang til mange lokale rabatter. For å få båndet må man allerede ha booket overnatting, samt et SkiPass. Minsteprisen for

overnatting kombinert med skipass i Åre er satt på 2095 SEK per person ifølge Skistars nettside, og man må ofte kjøpe skipasset for å leie en hytte.

– På grunn av at det ble så dyrt med så leie av hytte, skiutstyr, skiweek-bånd og alt det der, så valgte vi å leie hytte fra et annet selskap på vår tur i år, forteller leder for linjeforeningen Online, August Sollesnes Solvang.

Ifølge det offisielle nettstedet til den svenske byen, aresweden.com, er det 1400 mennesker som bor i Åre. Totalt er det 14 000-15 000 senger i byen, og 6000 av disse eies av Skistar.

Åre er en by som lever av skiturisme, og dette inntrykket fikk også Solvang og Åsberg. Solvang oppfatter Åre som en litt kunstig oppsatt by, og at turismen presser befolkningen vekk fra byen.

– Åre er eid og drevet av et «ondt» skiselskap, sier Solvang spøkefullt.

– Sånn det er lagt opp er det ski og afterski opplegg, litt som i Alpene, at det er det de tjener penger på, legger Åsberg til.

Fyll og hytteghetto

I månedene januar og februar er det mange studenter i Åre. Hytteturistene bor gjerne i egne komplekser, og er der for å feste og stå på ski. Dette kan føre til mye bråk sent på kveldstid og forstyrret de som bor der. Åsberg og Solvang håper de har gitt et godt inntrykk på de fastboende.

– Vi er jo veldig adskilt fra befolkningen. De vi møter er snille og greie mot oss, og jeg tror ikke de har noe særlig imot oss. De merker sikkert

ENDRINGER: Nestleder for Online sin arrangementkomité, Erika Åsberg, forteller at turen er veldig populær.

INNTRYKK: Leder for Online, August Sollesnes Solvang, er glad for at de har byttet utleieaktør.

at det er januar, men for alt jeg vet kan det være sånn hele året, sier Solvang.

Eieren av utestedet Bygget, Edbjörg, mener at de lokale i Åre oppfatter norske studenter som mer høylytte og rølpete enn svenske studenter. Videre trekker han fram et annet viktig skille mellom norske og svenske studenter.

– Vi opplever at norske studenter har mindre respekt for vakter enn de svenske studentene har, og det kan være et problem i blant. Dette gjør at norske studenter fester mer på hytta eller i leiligheten sin enn svenskene, forteller han.

Bråkete fortid

I 2006 ble Åreturen til linjeforeningen Janus ved NTNU avbrutt tidlig, og 140 studenter måtte dra hjem etter kun et par dager. Det har vært flere lignende hendelser for andre linjeforeninger. Solvang forteller at de hadde få problemer på årets tur.

– Det har bare vært noen støyklager. Vi har ofte erfart at om man sier ifra til naboen og gir dem et nummer

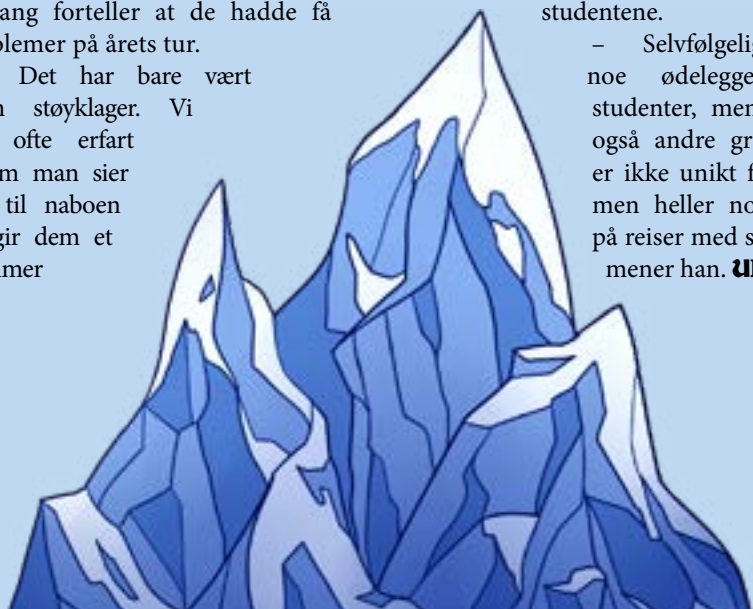
FOTO: Privat

DYRT: Påtroppende leder for arrangementkomiteen til Abakus, Eirik Olav Aa, mener det har blitt dyrere å dra til Åre.

som de kan ringe for å gi beskjed med en gang det blir for mye støy, forteller han.

Broström mener at ødeleggelse og skader i Åre ikke er forbeholdt studentene.

– Selvfølgelig er det noe ødeleggelse relatert studenter, men det gjelder også andre grupper. Dette er ikke unikt for studenter, men heller noe som skjer på reiser med store grupper, mener han. **UD**

Kommentar:

Larerstudenter er minst tilfreds, og det er dessverre ingen overraskelse

Dersom NTNU vil endre dette kan de starte med en overhaling av praksisordningen.

ODA ERIKSEN HAUGLAND

Journalist i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Astrid Bøhler

Onsdag 29. januar kommer resultatene av den nasjonale studentundersøkelsen Studentbarometeret som ble gjennomført høsten 2019. På spørsmålet om overordnet tilfredshet har grunnskolelærer- og lektorutdanningene scoret lavest. Grunnskolelærerne har en gjennomsnittlig tilfredshet på 3,8 av 5 poeng, mens de som er mest tilfredse er politistudentene med en gjennomsnittsscore på 4,7 poeng.

Som lektorstudent kan jeg si at det ikke er noen overraskelse at utdanningen jeg tar scorer lavt på tilfredshet med et gjennomsnitt på 3,7 poeng. Det er mange ulike grunner til at larerstudenter ikke er tilfredse, og disse varierer nok fra student til student. Likevel tror jeg det er noen momenter

som bidrar til å trekke tilfredsheten ned, og praksisordningen er en av dem.

NTNU gir ikke studiepoeng for praksis. Det betyr at larerstudenter må ha vanlige fag på campus, mens de samtidig skal være praksis. Ofte er disse fagene tilrettelagt for at studentene er i praksis. Det betyr at etter å ha vært på praksisskolen, hatt undervisningstimer med elevene, planlagt undervisningsopplegg, og vært med på personalmøter, må man skynde seg til bussen for å komme seg til Dragvoll eller Gløshaugen for å rekke forelesningen som starter klokken seks. I tillegg til å være i praksis og ha kveldsundervisning, opplever mange å ha eksamen i denne perioden.

Det er forvirrende når Institutt for lærerutdanning gir beskjed om å prioritere praksis, mens andre institutter man tilhører sender signaler om at man må prioritere fagene på universitetet. For det er fagene på universitetet som gir studiepoeng, og

som teller på vitnemålet – praksis er dessverre bare bestått/ikke bestått.

Hvordan praksisordningen er bygd opp fremmer heller ikke trivsel. På lektorutdanning kommer den første virkelige store praksisen først i femte semester. Da har man allerede studert i to år, men likevel ikke fått prøvd seg ordentlig som lærer. Fra første og andre semester har man bare hatt to uker til sammen med observasjon, og kanskje fått undervise en time eller to. Det å så være på en skole i sju uker, hver dag, hvor man får totalt kontroll over flere klasser og må planlegge og gjennomføre undervisningsopplegg er en stor omveltning. Mange snakker om det beryktede femte semesteret og praksissjokket, og det er det god grunn til!

Jeg håper alle læresteder med lærerutdanning tar til seg resultatene fra Studiebarometeret, og at de videre jobber for å forbedre tilfredsheten hos studentene.

bk
trykkpartner

Tungasletta 7 - 7047 Trondheim

ET MODERNE MEDIEHUS

Revival of The Student Cabin

The long wait is soon over for the students of Trondheim. The Student Cabin is finally reopening after the renovations.

TEKST: Nils Oskar Tronrud og Michael Tarlton | FOTO: Nora Rønningen

The Student Cabin, a large red cabin nestled in the mountains of Bymarka, has long served as a place for the local student community to get away to. It is a place for students to rest on a weekend off, or for local clubs to host events. It provides lodging, food and rental services to those traveling through Bymarka.

In January 2019, The Student Cabin reported that they would be closing in order to attend to some much needed repair work. Three days later they

announced that the cabin would be closed for the rest of the semester. This closure continued on into the fall semester, only seemingly breaking recently with an announcement they would reopen this February, the weekend of the 29th.

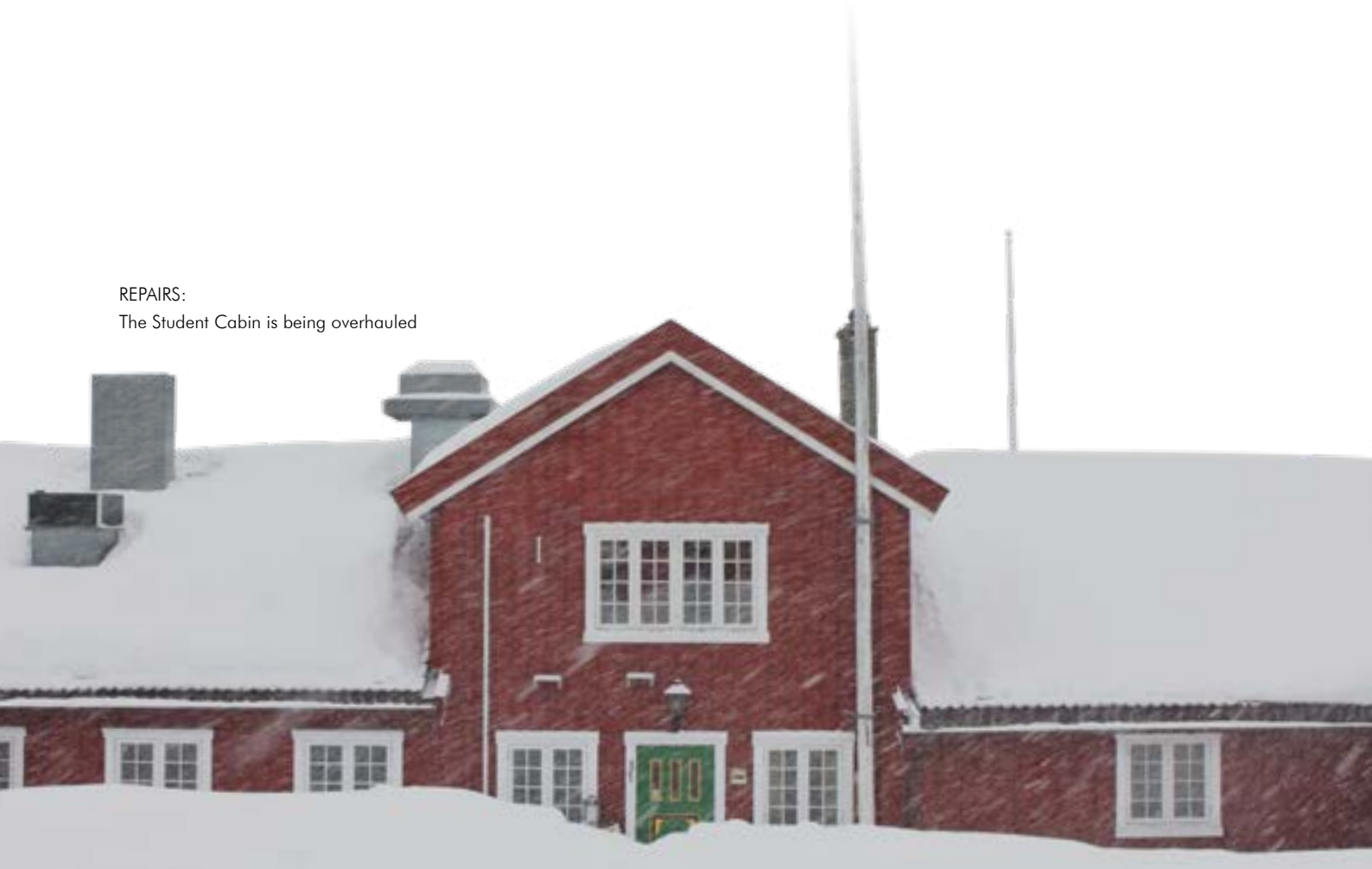
Bit off more than they could chew

In 2016 the cabin club began work on a number of large projects, including a geothermal heating project requiring

drilling for ground wells as well as a refurbishing of the fireplace room. These new projects brought on substantial financial and manpower demands that the club struggled to meet. In late 2018 these responsibilities combined with issues managing the accounting work that came with keeping employees including a full-time chef, proved too much for the cabin board.

As the members became overwhelmed with the responsibilities, some began to leave adding additional

REPAIRS:
The Student Cabin is being overhauled

VOULENTEERS: Vincent has been with the student cabin for the last one and a half years.

HISTORICAL: Jakob wants to bring the students back to the historical cabin

pressure to those still participating, and maintenance tasks fell undone. In the end, the decision was made to close the cabin until a solution could be reached.

Hopes to rekindle the passion

Vincent Jongen, board member and volunteer for the cabin, looks forward to the reopening. While the cabin has held events during the closure, he hopes for an eventual return to the casual and laid back atmosphere the cabin had originally offered, allowing students to come and go some days of the week. He says that their current plans are to renew interest in the cabin and attract potential volunteers as they plan to rely more heavily on volunteer work for employee roles in the future.

Jakob Kalvig Skogan is a cabin enthusiast and one of three running for the position as head of the student cabin board. He hopes that they will be able to bring back activity to the cabin by reaching out to the various student organisations in Trondheim. Although not formally on the cabin board,

Jakob has been heavily invested in the reopening of the cabin. He tells us that the activity at the cabin has steadily declined over the last few years.

– We have seen that the common NTNUI student has used the cabin less for socialising, workouts, and sporting events. We’re now trying to bring these students back to the cabin. We wish to promote and facilitate the cabin so that NTNUI groups can come to the cabin in the evenings and eat after their sessions, for example, and have other social events to make it a cabin closely connected to NTNUI.

Equipped for the future

To tackle future implications with the management of the cabin, the board is also in the process of formalising an agreement with the Welfare Council and Sit. Political deputy Kenneth Stange at the Welfare Council tells us that they provide aid to the renovations.

– We see this as an investment in student welfare and hope that with the new measures, both the student body

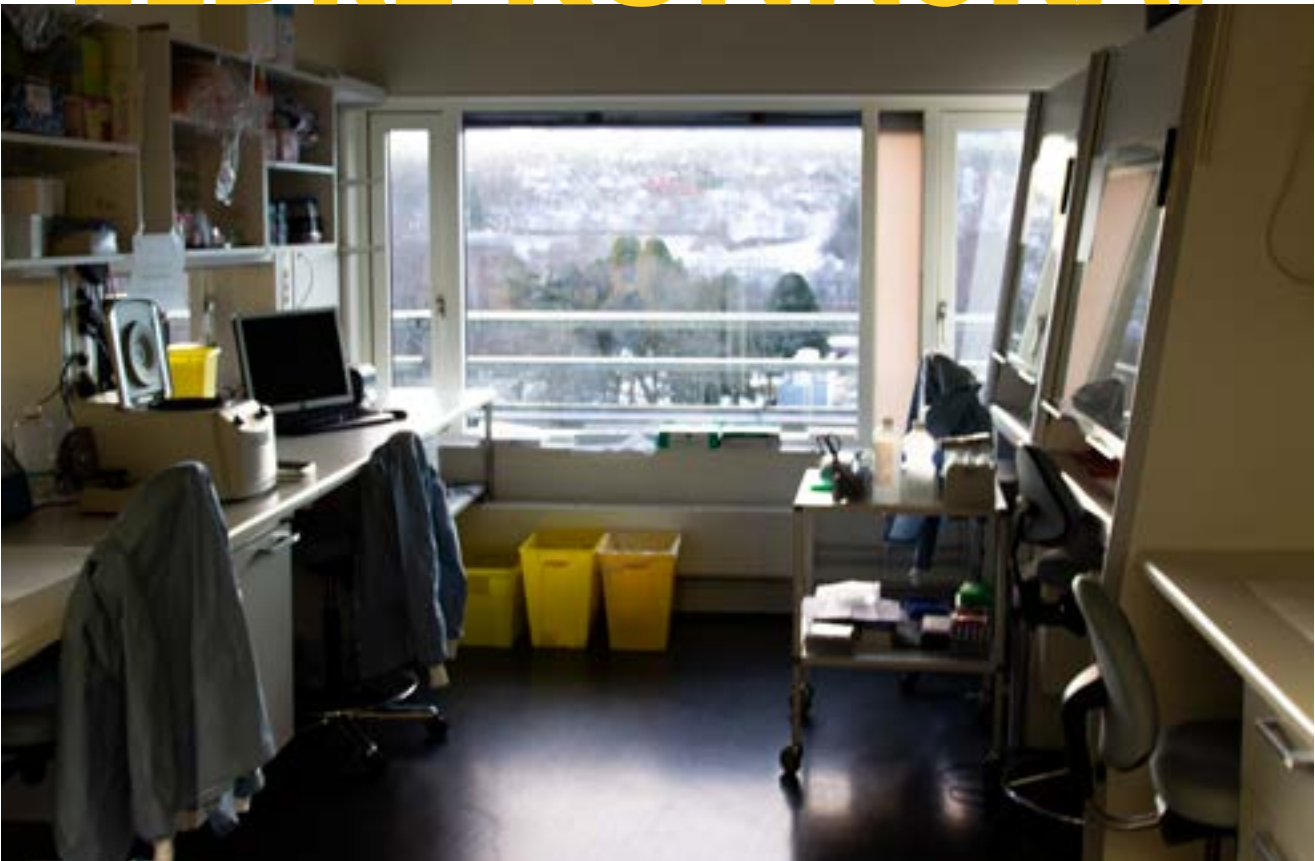
and the volunteers will be able to use The Student Cabin more often, and rediscover the value of reading for the exam and other events at the cabin.

Kalvig Skogan explains that the deal with Sit will be of huge value to the cabin, as they have the competence and experience on managing facilities. He emphasises that the deal does not give away the ownership of the cabin to Sit, but that they will only act as an adviser.

– We have partnered with Sit, which will reduce the workload on the volunteers in the cabin board tremendously. They are going to help us with managing the cabin so we can use less of our time and energy on that. They will also help us follow up on maintenance agreements we have.

With a new board being voted in in the coming days and reopening soon, the cabin members hope to pivot this new momentum into the next semester. Starting the weekend of the 29th, they plan to keep the cabin open for the following weekends whenever possible, through to the end of semester. **UD**

NY TEKNOLOGI I ELDRE KUNNSKAP

Mange forbinder slektsforskning med besteforeldre, bygdebøker og forstørrelsesglass, men den yngre garde har det beste utgangspunktet for å utforske sin herkomst.

TEKST: Bendik Brodshaug | FOTO: Kristian Marcelius Benum

Slektsforskning virker som en ny fremmed verden, der inngangsbilletten er noe man får til sekstiårsdagen. Slektsforskere selv forteller at det er de unge som har det beste utgangspunktet for å finne ut det de vil. Med stadig mer utviklede arkiv på internett og ny teknologi, ligger mulighetene framfor studentene. De må bare bruke litt tid på det.

Mitokondrielt DN-Hva
Noe av den nye teknologien som nå finnes er gentester en kan bestille fra internett. Amund Nedland er med i organisasjonen Norgesprosjektet DNA, en organisasjon som jobber for å samle mest mulig informasjon gjennom DNA-testing innen slektsforskning. Han forteller at Norgesprosjektet DNA anbefaler medlemmene sine én

av de mange aktørene på markedet, FamilytreeDNA. Det er flere aktører, og de fokuserer på ulike områder. Enkelte har mange tester, andre har kun noen få, og noen gir også helsetips ut ifra DNA-testens resultater. – FamilytreeDNA har kun fokus på slekt. Laster du ned rådata fra dem, får du ikke vite noe om helsen din, forteller Nedland.

Til bruk i slektsforskning er det hovedsakelig tre ulike typer tester som brukes. Det er testing av Y-kromosomet, mitokondrielt DNA og autosomale tester.

Professor i genetikk Wenche Sjørusen ved Institutt for klinisk og molekylær medisin ved NTNU og klinisk molekylærgenetiker ved St. Olavs Hospital forteller at både Y-kromosomet og mitokondrielt DNA, forkortet til mt-DNA, er gode kilder å bruke som DNA til å utforske slektskap.

Y-kromosomet benyttes til å finne mannlig slektskap, og kan bare brukes av bærere av Y-kromosomet. Dette har man kun arvet fra far, og han har arvet det fra sin far igjen. Dermed kan man trekke lengre linjer i en uavbrutt farslinje i slektsforskning. Mt-DNA fungerer på samme måte, men for kvinner. Mitokondriene, som finnes i alle cellene våre, har et eget DNA, som vi arver fra mor, og mor har arvet det fra hennes mor igjen.

– Mt-DNA er ganske stabilt, og man kan derfor følge morslinja. Hvis det dukker opp en mann brytes denne linja. Y-kromosomet er noe mer variert da det lettere kan oppstå mutasjoner her enn i mitokondriene, forteller Sjørusen.

Forhenværende familieforgreininger
Amund Nedland forteller at DNA-testing i slektsforskning bruker mt-DNA og Y-kromosomet til å enten avkrefte eller bekrefte hva man allerede har funnet ut i slektsforskningen.

– DNA er veldig greit å bruke til å vise at det du har gjort er riktig, og enda bedre til å vise at det er feil, sier Nedland.

Nedland forteller at han selv har brukt DNA-testing til å undersøke faren til tipp-tipp-oldefaren, som var tjenestegutt på en gård. Nedland hadde funnet noen kandidater ved hjelp av tradisjonell slektsforskning, men fikk det bekreftet ved hjelp av DNA-testing. Ved å ta kontakt med ukjente slektninger, kunne han bekrefte mistanker om slektskap, og til slutt slå fast hvem tipp-tipp-oldefarens far var.

– Tipp-tipp-oldefaren min hadde en halvbror han mest sannsynlig ikke

FARSLINJE: Nedland fant ut at hans egen farslinje og mormors farslinje møttes for 2000 år siden.

visste om. Dette er da noe som kommer fram 200 år seinere ved hjelp av DNA, fortsetter Nedland.

Noen av testene viser lengre mors- og farslinjer, og kan predikere omtrent hvor lenge siden ulike personer hadde felles forfar eller formor. Dette gjøres ved å se mot ulike haplogrupper, forteller Nedland. Disse kan sees på som ulike greiner på et tre, der alle er knyttet til stammen. Likevel er haplogruppen bare en av mange slektslinjer, forklarer han videre.

– Jeg har funnet ut at min mormors farslinje, og min egen farslinje krysset for omkring 2000 år siden, forteller Nedland.

Videre sammenligner Nedland å ta en DNA-test uten mål og mening med å kaste ut et fiskesnøre. Du vet ikke hvem som har brukt samme tjeneste som deg, og dermed vet du ikke hva slags treff du kommer til å få. Han forteller at det er mange som først tester seg hos én aktør, og som så laster ned rådataene og sammenlikner dem med flere aktører, eller tar flere DNA-tester. Nedland poengterer at dersom man først har

sendt inn en test vil man fortsette å få beskjed etterhvert som flere tester seg og treffer med testen din.

Innkodet personvern

Rådgiver Solrun Hommedal ved Statsarkivet i Trondheim er ikke like positiv til DNA i slektsforskning. Hun mener at DNA-tester bør være regulerte om de fortsatt skal være lovlige. Dette er på bakgrunn av all informasjonen man finner i DNAet.

– Om jeg samtykker til en DNA-test, samtykker jeg ikke for broren min. Likevel kan han ha anlegg for alle de arvelige sykdommene som jeg finner ut at jeg har anlegg for å få, forteller Hommedal.

Wenche Sjursen forteller at når man identifiserer en person ved hjelp av DNA, bruker man ulike markører i de ikke-kodende delene av genomet vårt. Det er kun én prosent av hele DNAet vårt som koder for livsviktige proteiner, og det er fremdeles noe uvisst hva de resterende 99 prosentene

gjør. Disse ulike markører, i form av repeterende sekvenser, og lengden på repetisjonene varierer mye mellom personer. Hvis en ser på 10-12 ulike markører, vil de ulike lengdene på repetisjonene være unike for deg. Det er et unntak for eneggede tvillinger, som vil ha identiske markører.

I en kriminalsak vil man på denne måten kunne sammenlikne DNA fra spor med DNA fra mistenkte. Sjursen forteller videre at det samme gjøres i farskapstester.

Dersom man ser på Y-DNAet kan man bruke SNIPer. SNIP er en forkortelse for «singel nukleotid polymorfismer», der man har kartlagt noen gener som har endret kode, men som ikke har gitt noen sykdom. Det kan være noe så enkelt som en endring fra bokstavkoden A, for molekylet adenin, til bokstavkoden C, for molekylet cytosin, i ett enkelt gen.

– Informasjonen om genene dine tilhører deg, men hvis du legger ut noe om genetisk sykdom på nettet,

så kan det ha noe å si for barna dine, forteller Sjursen.

Sjursen mener at en DNA-test i slektsforskning ideelt sett ikke skal si noe om helsen din. For Sjursens egen profesjon er gentesting strengt regulert i henhold til bioteknologiloven.

Hommedal forteller at også slektsforskere er påvirket av personvern og lovverket.

– Slektsforskere tenker bakover, men de som lager lovverket tenker framover. Slektsforskerne tenker ikke nødvendigvis på anonymitet på samme vis som det lovverket gjør, fortsetter hun.

I følge forvaltningsloven plikter offentlige ansatte å hindre at taushetsbelagt informasjon ikke havner hos fremmede. Denne loven varer normalt i 60 år, men spesifiserer ikke nødvendigvis hva som er taushetsbelagt informasjon.

– I utgangspunktet er ikke navn, statsborgerskap og fødselsnummer taushetsbelagt, med mindre det avslører informasjon som er taushets-

belagt. Det utøves hele tiden skjønn om hva som er taushetsbelagt, og derfor får ikke slektsforskere jobbe med taushetsbelagt materiale, fortsetter Hommedal.

Slekt følger slekters død

Gjennomsnittsalderen er ikke den laveste når det kommer til slektsforskning. Amund Nedland forteller at mange først har tid til hobbyen når man ikke har noen igjen å spørre.

– I tradisjonell slektsforskning er det mange eldre, og slik har det alltid vært. De fleste blir interesserte når de selv er den eldste generasjonen, men da har de ingen igjen å spørre. Da har de alle dødd, forteller Nedland.

Solrun Hommedal er selv ikke særs interessert i slektsforskning, men har forståelse for at mange driver med det. Basert på erfaring med hva slektsforskere spør etter, og hva hun selv mener, tenker Hommedal at slektsforskning kan komme av et ønske om nærhet til egen historie, og muligens et ønske om å ikke bli glemt.

– Tanta mi er eldst i slekta, og sitter nå på en hel haug med bilder av sine foreldre og besteforeldre. Hun er den eneste som enda husker personene, mens resten av oss kan se et ansikt og kanskje feste et navn til det, forteller Hommedal.

Slektsstudium som sosialiserer

Slektsforskning har ikke rykte på seg for å være fryktelig spenstig, men Nedland forteller at DNA-testingen har vært med på å gi hele aspektet en ny dimensjon. Han mener at DNA-testingen, som er knyttet til teknologi, hjelper til med å interessere flere unge. Det er også en måte å komme i kontakt med andre ivrige slektsgranskere.

– Med DNA finner en gjerne andre som også interesserer seg for slektsforskning, fortsetter Nedland.

Selv om Hommedal selv ikke interesserer seg for slektsforskning, synes hun det er positivt at noen velger å bruke tid på det. Slektsforskerne er

ofte i en høyere alder, og er derfor ikke alltid de som går på fjelltur i helgene. Da synes Hommedal at det er fint at slektsforskerne kan møtes, og at de har en sosial arena der de sammen kan tenke, spørre om hjelp og grave videre.

– Slektsforskning er et puslespill, for man sitter og knoter med det, og leter stadig etter nye kilder. Det er mentalt stimuli, spesielt når ikke alt det fysiske er på topp, forklarer Hommedal.

Nedland avslutter med at studenter ofte har en stor fordel når det kommer til slektsforskning. Ettersom de fleste studenter er unge, har mange både foreldrene og besteforeldre som fremdeles lever. Familie er det beste stedet å starte i slektsforskningen.

– Det å høre bestefar fortelle om gamledager er noe man savner når man selv blir gammel. Med mindre man for eksempel tar lydopptak når man er ung, får man gjort lite med det seinere, avslutter Nedland. **UD**

REGULERINGER: Sjursen forklarer at gentester hun utfører selv, er strengt regulert i henhold til bioteknologiloven.

NTNU-student Sigve Bråten er kaptein på Nidaros Ishockeyklubb. Han mener klubben snart kan ta siste steg til Norges øverste divisjon.

TEKST: Herman Amundsgård | FOTO: Jonas Aagaard

SIGVE BRÅTEN

Alder: 25 år
Posisjon: Back
Draktnummer: 23
Nåverende klubb: Nidaros IK
Tidligere klubber: Rosenborg IK, Narvik IK

– Jeg startet egentlig ved en tilfeldighet. Da jeg var liten spurte en av kompisene mine hjemme på Heimdal om jeg ville bli med på å prøve hockey. Etter det var jeg fenget.

I tillegg til å spille i Norges nest øverste divisjon i ishockey går Sigve Bråten nå sisteåret på en bachelor i geografi ved NTNU.

– Det er veldig enkelt å kombinere. Vi trener på ettermiddager med laget, så da har jeg resten av dagen til å trene på morgenen og jobbe med studier resten av formiddagen. Jeg har det mye lettere enn de gutta på laget som har jobber som krever mye energi i løpet av dagen, og som dermed gjør at trening på ettermiddagen blir tyngre. Det er bare hodet jeg sliter ut, og med en gang jeg kommer på trening glemmer jeg det, og kroppen er fresh.

Bråten har ikke søkt om toppidretts-status, og går derfor bacheloren på normert tid. Men han kjenner at eksamenstiden kan bli litt vel hektisk.

– Det har kun krasjet én gang de siste tre årene. Vi spiller vanligvis helgekamper, og jeg hadde en eksamen på en lørdag. Da måtte jeg være hjemme, også fløy jeg ned til laget og spilte sammen med dem på søndag.

Fra Dalgård Ishall til Get-ligaen

Som barn var Bråten plaget med atopisk eksem på fingrene. Som følge av dette sprakk ofte sårene opp og begynte å blø. Det var ikke smertene som var problemet, men ubehaget han følte av at hendene blødde, og

derfor likte han best å gjøre ting der han kunne ha på seg hansker. Ganske naturlig ble han fotballkeeper, men det ble etter hvert for kjedelig. På hockeybanen fikk han ha på hansker, samtidig som det var fylt med fart og spenning. Det passet Bråten perfekt.

Karrieren startet i Astor Ishockeyklubb, og fra Dalgård Ishall gikk turen til Rosenborg Ishockeyklubb, som på den tiden hadde en samarbeidsavtale med Bråtens Barndomsklubb.

– Det var en naturlig overgang fra Astor til Rosenborg U17, og derfra fortsatte det. Rosenborg hadde på den tiden en nyopprykket klubb i Norges øverste divisjon, Get-ligaen. Etter at jeg begynte på videregående fikk jeg spille mer og mer med A-lagstroppen. Der spilte jeg til jeg var ferdig med videregående, da klubben gikk konkurs.

Konkurs og usikkerhet

Sommeren 2014 mistet Rosenborg lisensen til å spille ishockey på øverste nivå, og med det flyktet sponsorene. Klubben var dermed konkurs.

– Året før konkursen var mitt første år der jeg faktisk hadde en fast plass på laget. Jeg hadde signert kontrakt med laget like etter sesongslutt, og søkt skoleplass på NTNU. Planen var klar, jeg skulle studere og spille samtidig, forteller Bråten.

Klubben hadde hatt røde tall i flere år på rad, noe det norske ishockeyforbundet er veldig strenge på.

– For mange utenom klubben kom konkursen ut av det blå, men vi i klubben visste at vi hadde hatt dårlig

økonomi over en lengre periode. Forbundet satte strek, og nektet klubben å fornye spillelisensen.

Konsekvensene var direkte nedrykk, og på grunn av flukten fra sponsorene hadde ikke Rosenborg penger til å beholde klubben.

– Det som var positivt var at klubben hadde adskilt junioravdeling og elitelag. Derfor var det bare A-laget som gikk konkurs. Dette var en lekse de lærte da Trondheim Ishockeyklubb, eller TIK, gikk konkurs i 2008. Den gang gikk hele klubben konkurs. Alt fra seks-åringer til senior-elite forsvant.

Narvik

Etter nedleggelsen fikk Bråten det travelt med å finne på noe annet. Det var knappe to uker til sesongoppkjøringen skulle settes i gang og den tidligere elitespilleren befant seg nå uten en klubb.

– Jeg hadde hørt at det var planer om å starte opp et nytt lag i andredivisjon og jobbe seg opp derfra. Så jeg tenkte, i verste fall får jeg være med på det nyoppstartede laget og ta to år i en litt for dårlig liga og bygge videre derifra. Så ble jeg oppringt av Narvik Ishockeyklubb. Etter halvannen uke var jeg på vei nordover.

Bråten spilte hele to sesonger i Narvik, en klubb han beskriver som veldig proff.

– Interessen er der blant publikum, så det er bra trøkk på tribunen. I hvert fall når du vinner. Det er en veldig fin klubb, og jeg er glad jeg dro.

Bråten forklarer også hvilken påvirkning klimaet hadde på ham. På grunn av mørketida lærte han virkningen sola hadde på kroppen. Selv om ishockey er en innendørsidrett påvirker hverdagslivet evnen til å spille.

– Om du har hatt en drittdag på jobb er det vanskelig å snu om hodet for å prestere når det er match. Men du blir vant til det, så det påvirket meg mest i starten. Jeg kjente at kroppen var litt tyngre, og at det var litt vanskeligere å være konsentrert.

Dyr idrett, lave lønninger

Studiene ble satt på vent siden søknadsfristen hadde gått ut, så på fritiden den første sesongen jobbet Bråten. Den andre sesongen fikk han en ny klubbkontrakt med lønns-økning, og bestemte seg da for å være full proff og ikke gjøre noe annet.

– Normen i norsk ishockey er at spillerne jobber, eller gjør noe annet ved siden av idretten. Dette kommer av et sinnssykt reise- og utstyrsbudsjett i

forhold til andre idretter. En bortekamp for et ishockeylag kan komme opp i 100 000 kroner. I tillegg kommer spillernes utstyr inn i budsjettet. Det gjør at lønningene som regel er lave og at spillerne må jobbe på siden av idretten.

Bråten mener det er positivt at det er kultur for gjør andre ting, og trekker blant annet fram fotballklubber som Rosenborg BK.

– Du har gutter som kommer opp hit når de er 17 eller 18 år og tror de er helt konge. Så ender det med at de ikke gjør noe som helst etter videregående. De bor i en grotte av en leilighet i fem år og spiller playstation før de går ut og spiller ball. Man dyrkes ikke som menneske da.

Tilbake i Trondheim

Nidaros Ishockeyklubb ble dannet sommeren etter Rosenborgs konkurs og rykket opp fra andre- til førstedivisjon allerede etter én sesong. Dermed hadde Bråten et tilbud om å spille på hjemmebane.

– Det var deilig å komme tilbake igjen, Trondheim er byen min, sier Bråten og smiler.

Hovedtreneren til Nidaros er den tidligere CSKA Moskva- og Rosenborg-spilleren Ilja Dubkov, en kjent og kjær profil i det norske hockeymiljøet.

FORT I SVINGENE: Når pucken først er på isen går spillet i en forrykende fart.

– Korrespondansen vår er ofte at jeg sender tre til fire meldinger, og så svarer han med «ok», «yes» eller «no». Han er jo fra Russland så det er vel litt sånn.

Bråten og Dubkov spilte begge i Rosenborg og hadde med det kjent hverandre lenge. Før den tid spilte Dubkov i TIK. Bråten beskriver ham som en rolig fyr og en det er enkelt å forholde seg til.

– Han er klar over at dette er et seniorlag, så han har rolig holdning i boksen. Han er der for å styre laget.

Drømmer om opprykk

Nidaros ligger foreløpig på en fjerdeplass i førstedivisjon, men målet før sesongen var å knive om en kvalifiseringsplass til eliteserien. Det vil si at Nidaros må sikre seg en første- eller andreplass i sin divisjon. Deretter vil lagene møte de to nederste lagene fra Get-ligaen for å spille om hvem som får spille i Norges øverste divisjon.

– Vi går gjerne ikke ut i media med det som målsetning før sesongen fordi det gir en voldsom fallhøyde, i hvert fall her i Trondheim. Hvis vi går ut med at «i år rykker vi opp,» og det ender med at

vi ligger på fjerdeplass etter tre runder, vil jo publikum miste interessen ganske tidlig også, forteller Bråten og legger til: – I garderoben vil vi vinne alle kampene, vi vet vi kan slå alle lag. Noe vi også har gjort, minst én gang denne sesongen, så vi vet vi kan konkurrere med alle.

Bråten mener at laget er klar til å ta neste steg, og håper på å være i Get-ligaen i løpet av de neste to årene. Men først må forberedelsene ligge til grunne.

– Grunnlaget må være å bygge opp et økonomisk fundament som gjør at opprykket er gjennomførbart. Så må vi ha en gruppe med unge spillere som vi kan utvikle og ha i flere år, slik at vi ikke må bytte ut hele stallen hvis vi rykker opp. Utenom det sportslige så handler det mye om å være hjemme og hjelpe klubben med dugnadsarbeid uten å ta betalt.

De personlige målene er klare for Bråten: Han skal spille med Nidaros i Get-ligaen.

Betydningen av utdanning

Etter endt bachelor til våren er planen å fortsette på skolen og ta opp en ny

bachelor i IT. Han er takknemlig for all den hjelpen NTNU har gitt ham. Spesielt studieveilederne som har hjulpet med å legge til rette og stilt opp når det har vært noe.

– Du må bare ta kontakt. De vet jo ikke om du trenger hjelp før du sier ifra.

Selv om Bråten elsker å spille hockey vet han at karrieren en dag tar slutt, og ønsker nå at flere utøvere gjør det samme som ham.

– Jeg kan spille hockey fram til jeg er noen-og-30 år, men hvis jeg ikke gjør noe annet samtidig så står jeg der som 32-åring og må begynne å studere, da. Det kan bli veldig tungt, og da ender det opp med at jeg går inn i en jobb jeg ikke trives med. Du skal ha et veldig langt liv etterpå og da må du ha noe å falle tilbake på.

Bråten vil ikke fortsette å jobbe innen ishockey når spillerkarrieren en dag er over.

– Når jeg er ferdig som spiller skal jeg spille fjerdedivisjon og bare ha det artig. Jeg vil aldri klare å slutte å spille hockey. **UD**

SIGVE BRÅTEN: “Trondheim er byen min”

Skal du utdanne deg videre i utlandet og trenger ekstra penger?

Marie Bachkes Reiselegat for Ungdom deler ut stipender på opptil 50.000 kr til ungdom under 30 år, hjemmehørende i Trondheim og omegn, for videreutdanning og/eller erverv av erfaring som kan anvendes hjemme i næring- eller annen virksomhet.

Søknadsfrist: 10. april

Nærmere opplysninger, betingelser og søknadskjema finner du på reiselegatet.no

Hygg og brygg på Samfundet

Under UKA-13 sto Ulrik Bjerkeli alene på kjøkkenet på Lyche og brygget øl for Samfundet. Det ble begynnelsen på Daglighallen Mikrobryggeri.

TEKST: Herman Amundsgård og Oda Standal | FOTO: Jonas Halse Rygh

Tidlig lørdag morgen, mens resten av Trondheim ligger svette og fyllesyke under varme dyner og sover, har vi møtt opp på Samfundet for å se hvordan bryggingen til Daglighallen Mikrobryggeri foregår. En dag med brygging kan ta alt fra fire til ni timer, men denne dagen blir mest sannsynlig ikke en av de lengste.

På Edgar har Christopher Devik, Bendik Austnes og Nikolai Anfeltmo slått seg ned i en av sofaene.

– Bryggmester var syk i går. Vi fikk en melding for 15 minutter siden om at han er på vei, sier Devik og legger til:

– Dere får bare sette dere ned så kan vi snakke litt om øl mens vi venter. Hva har dere lyst til å vite?

Devik, som er personalsjef for Daglighallen Mikrobryggeri, kan sies å være ølens Ole Martin Alfsen, kokken som er kjent fra 4 stjerners middag. Kunnskapen hans, og de andre guttenes, er nesten overveldende, og det er vanskelig å tro at dette er noe de kun har drevet med på frivillig basis.

Daglighallen Mikrobryggeri består av 15 aktive bryggere og 6 aktive panger (en som er ferdig med verv-

tiden, journ. anm.). Felles for gjengen er en genuin interesse for å lære om øl, og et ønske om å gjøre ulike typer øl mest mulig tilgjengelig for studentene på Samfundet.

Bæring, vasking og venting

De begynner med å fortelle om ølets fire hovedingredienser: malt, humle, vann og gjær. En svært forenklet bryggeprosess kan oppsummeres omtrent slik:

Malt og vann skal trekke på 60 til 70 grader, litt som når man lager seg en kopp te. Dette kalles for mesking og «teen» kalles for vorter. Vorteren kokes

så opp og tilsettes humle i flere stadier for å gi ølet bitterhet og aroma. Jo lengre humlen kokes, jo mer bitterhet gir den. Til slutt helles ølet over i en fermenteringstank og tilsettes gjær. Så må den stå og gjære i to uker for at smak og alkohol skal utvikle seg, før den er klar til å selges i Daglighallen, på Edgar og på Lyche.

– Brygging består av kortere perioder med ganske intenst arbeid, og ellers mye venting. Venteperiodene bruker vi først til å klargjøre neste steg, før vi ofte setter oss i Edgar og prater. Bæring, vasking og venting er nok de tre tingene vervet vårt først og fremst består av, sier Austnes.

Det blir mye småprat i venteperiodene, og det er ingen tvil om at vervet som brygger på Samfundet skal være et sted for samhold og læring.

– Man er på Samfundet for å ha et sted å være hjemme. Øl og mat er en veldig god måte å gi folk den følelsen på, og når man lager noe i fellesskap får man i tillegg noe å være stolte av sammen.

Guttene forteller at man ikke trenger å ha noen forkunnskaper

3 TIPS FRA DAGLIGHALLEN MIKROBRYGGERI

Vanlige feil i hjemmebrygg og hvordan du kan unngå dem!

Brygging handler stort sett om tre ting: nøyaktighet, renslighet og tålmodighet. Når folk brygger hjemme kan det være at de ikke er nøye nok.

1. Unngå oksygen etter gjæring

For å hindre at det kommer oksygen til ølet etter gjæring bruker man et verktøy som heter «hevert». De fleste som brygger hjemme bruker hevert, men noen kan nok tenke: «Hvorfor kan jeg ikke bare tømme det over?», og så dropper de det. Man må huske på at de som brygger hjemme produserer i mye mindre skala, og da utgjør det en større risiko.

2. Vær nøye med temperaturen

Dette er viktig i to ulike steg i bryggeprosessen: Først mesking og deretter gjæring. Under mesking er det temperaturen som i stor grad bestemmer hva slags sukkerarter som dannes, og dette bestemmer

alkoholstyrke og sødme. Begge disse påvirker smaken.

Når det kommer til gjæringsprosessen er temperaturen veldig kritisk. Hvis ølet gjærer for varmt blir den «overaktiv» og det kan dannes en del uønskede estere og fenoler, som er viktige smakskomponenter.

«Ale», som ofte er det vanligste å lage hjemme, skal typisk gjære på rundt 18-21 grader. Et viktig poeng her er at gjæren utvikler varme (som de fleste andre levende organismer) når den utvikler seg. Hvis det er 18 grader i rommet der gjæringsbøtta står, så er det antageligvis mye varmere oppi bøtta.

3. Smak underveis

Hvis man aktivt smaker på ingredienser og på ølet underveis i prosessen vil man etter hvert bygge seg opp et indre «smaksbibliotek» som gjør at man både blir i stand til å anslå sluttresultatet, og hvilke tiltak man bør gjøre underveis i bryggingen.

RENGJØRING: Det er ekstremt viktig at tankene blir grundig rengjort etter at ølet er ferdig brygget.

ENORME MENGDER: Her brygges 500 liter bringebærsurøl.

NAVNGIVING: Tanken Ingvald fikk navnet etter at en av Daglighallens tidligere bryggere ble funnet sovende på bryggeriet.

PÅ EDGAR: Christopher Devik, Bendik Austnes, Nikolai Anfeltmo og bryggmester Petter Svalby i en av venteperiodene.

om øl eller brygging for å søke seg til Mikrobryggeriet.

– Det eneste du må ha er en genuin interesse for å lære om øl og prosessen som ligger bak. Dersom du har brygget hjemme også er det selvsagt en måte for oss å se at du har en interesse for det på.

Hele prosessen må smakes

Når bryggmester Petter Svalby ankommer tar han oss gjennom dagens prosess før vi går inn i selve bryggeriet bak kjøkkenet på Edgar.

– I dag brygges det bringebærsurøl. Bryggerne våre har allerede mesket kornet og dermed syrnet ølet på 40 °C til nå. Det har blitt rimelig surt. Dagens arbeid er å koke vorteren i 90 minutter, kjøle det ned, og få det til en rengjort gjæringstank. Når gjæringen er ferdig etter to uker tilsetter vi bringebær.

Inne i bryggeriet står det tre store tanker med ulike navn. Den ene tanken er blitt døpt Ingvald etter at en av Daglighallens tidligere bryggere ble funnet sovende bak den. Prosessen som virket så enkel da guttene forklarte den ute i Edgar, virker nå veldig teknisk og industriell. Det er slanger i taket og på veggene, og bokser med blå hansker og vernebriller på en hylle over vasken.

Før brygget blir satt til kok får vi smake på det som etterhvert skal bli til bringebærsurøl. Brygget som har ligget og blitt surt i hele natt smaker relativt likt en sur te, og minner mer om noe du ville blandet sammen mot en sterk forkjølelse enn om ølet man får kjøpt på butikken.

– Folk smaker ofte bare på sluttproduktet når de brygger sin egen øl. Du må smake gjennom hele prosessen hvis du skal få en forståelse for hva det er ingrediensene gjør, forklarer Devik.

Mer enn pils og IPA

Når guttene har vært på jobb i Daglighallen Mikrobryggeri, har de ofte fått høre folk si at de ikke liker øl.

– De fleste kjenner ikke til de variasjonene av øl som finnes, og da er det ikke så rart at man tror man ikke liker det. Det du egentlig ikke liker er IPA og pils, sier Devik.

Surølen blir nevnt som eksempel på en typisk vei inn for dem som ikke er så glad i pils.

– Hvis folk er ute etter å utvide ølhorisonten sin er også Amber ale et godt sted å starte. Den er mindre

bitter enn IPA, søtere enn vanlig pils, og mer karamellisert.

Visjonen til ølbryggerne er å gjøre øl så tilgjengelig som mulig for studentene på Samfundet. Det handler både om pris og om smak.

– Vi vil først og fremst lage øl som folk har lyst til å drikke, og stort sett selger vi ut alt. Poenget er at studenter skal få smake spennende og variert håndverksøl.

Når vi får smake på noe av utvalget i Daglighallen er det mye som faller i smak, og en del vi ikke liker.

– De fleste vet ikke hvordan de skal smake på øl. Enten styrter de hele glasset eller så tar de så lite at de ikke smaker noen ting. Det du må gjøre er å puste inn med nesen samtidig som du tar en stor slurk, og så puste rolig ut gjennom nesen mens du kjenner på ølet i munnen.

Vi prøver ut den yogaøvelsen det tydeligvis er å smake på øl, og inntrykket vi sitter igjen med er at variasjonene er mye større enn vi var klar over. Et ukjent antall smaksprøver senere er vi i hvert fall sikre på at vi ikke kommer til å be om en vanlig pils neste gang. **UD**

IKKE SOM ALLE ANDRE JENTER

Å støtte likestillingskampen handler også om de hverdagslige antakelsene vi gjør.

FRIDA JERVE

Leder ved
Studentersamfundet i
Trondhjem

ILLUSTRASJON: Serena Guler

Om ikke så alt for lenge er det kvinne-dagen og vi arrangerer kvinne-uke på Samfundet. Hvis du er en gutt som leser dette og ikke kjenner deg igjen i begrepet feminist, vær så snill å ikke slutt å lese nå. Jeg skal ikke skrive langt om feminisme, eller hvordan feminisme handler om likestilling. Jeg skal heller ikke skrive om hvordan det

også handler om gutters rettigheter. Det jeg har lyst til å skrive om feminisme, er hva det har lært meg om antatte sannheter. For mye av det man lærer gjennom film og samfunnet rundt oss, skaper en forventning om hvordan ting skal eller burde være, men det betyr ikke at det faktisk er riktig. Det kan føles litt forvirrende når en får antakelsene sine utfordret. Samtidig er dette en del av en prosess der man utvikler seg.

En antakelse jeg har fått utfordret, er en klassisk filmklisjé, nemlig en romantisk scene hvor en gutt og en jente har flørtet litt og gutten ser jenta dypt inn

i øynene og sier «Du er ikke som alle andre jenter». Romantisk eller hva? Både ja og nei.

Her liker gutten åpenbart jenta, og velger å uttrykke det ved å sammenligne henne med alle andre jenter, og insinuerer dermed at alle jenter generelt er dårlige.

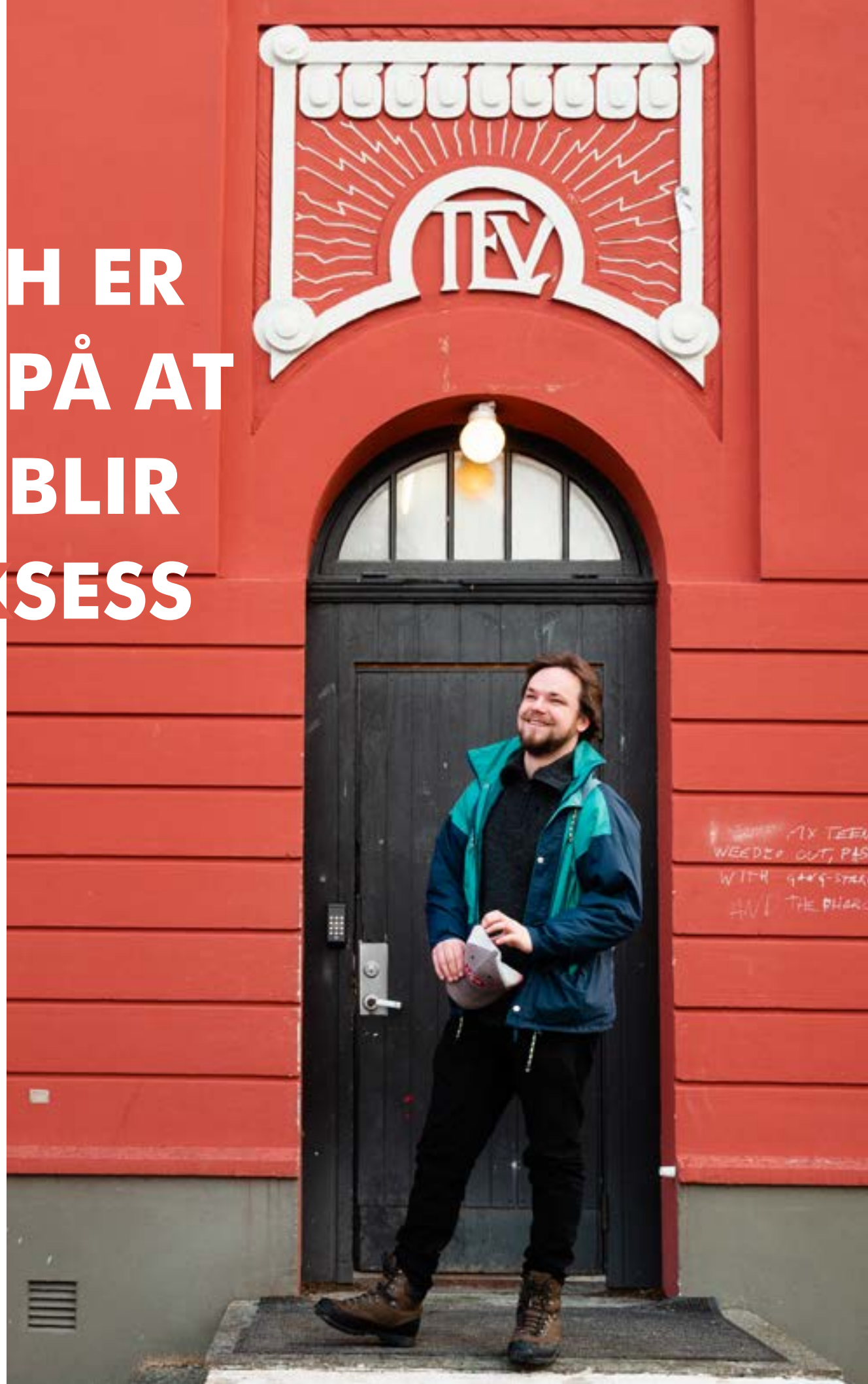
Den mest forvirrende delen av denne situasjonen er at det også har blitt en uttrykk jenter sier om seg selv: «Jeg er ikke som andre jenter» Som i Taylor Swift sin sang You belong with me: *But she wears short skirts // I wear T-shirts // She's cheer captain*. Det som gjør dette vanskelig er at hun hever seg over denne andre jenta, og dermed impliserer at det er noe galt med å gå i skjørt og være kaptein på cheerleaderlaget. Stereotypien at jenter som driver med feminine ting også er dumme er en stereotype vi godt kan legge bak oss nå. Å være interessert i sminke skal ikke ha noe å si for en persons personlighet eller dens interesser.

Men det er ikke slik at filmskapere, og menn og kvinner som sier dette om seg selv og andre er onde eller sier dette for å faktisk trekke ned andre. Når dette er blitt en stereotype er det lett å fortsette å spille på den. Det er aldri for sent å kvitte seg med stereotypier man har lært seg. Støtt hverandre og finn komplimenter man kan gi uten å trykke hverandre ned. Husk at likestillingen er alle de bittesmå kampene hver eneste dag, så vel som de kjempestore. Det er ikke bare å gå i tog.

MEINICH ER SIKKER PÅ AT UKA-21 BLIR EN SUKSESS

UKEsjefvervet ligger i blodet hans fra både mamma, onkel, og farfar, men engasjementet for UKA har Max Meinich funnet på egen hånd.

TEKST: Åsmund Hunderi Stemland
FOTO: Torstein Olav Eriksen

Trafoen er et bygg fullt av historie. Veggene prydes av gamle UKE-plakater, restene av UKA-19 ligger strødd, og akkurat nå har én mann ene og alene ansvaret for det neste kapittelet i denne historien.

– Det føles jo litt merkelig, det er mye ansvar, men jeg trives veldig med det.

Det er over et og et halvt år før UKA braker løs igjen i 2021, og så langt har kun én av de rundt 1800 frivillige blitt tatt opp – UKEsjef Max Meinich. Etter å ha jobbet med lys og scene under UKA-17 og i UKA-19, innså han at han at han hadde engasjementet og arbeidsviljen til å stille som UKEsjef. I andre votering under valget 29. januar vant han med 58,8 prosent av stemmene.

Veien til vervet

Meinich vokste opp i Oslo, først på Lysejordet og senere på Bjørnsletta. Han husker seg selv som skoleflink og glad i å leke med Lego.

– Jeg var veldig opptatt av å gjøre det bra på skolen og den ble prioritert veldig høyt i mange år.

Etter tre år på Oslo Handelsgymnasium falt valget på Trondheim, selv om han egentlig hadde planer om å studere enten i Bergen eller i utlandet. Allerede den første høsten ble han tatt opp i gjengen Regi på Samfundet og var nærmest umiddelbart med da byggeperioden til UKA begynte på høsten i 2017. Han forklarer at etterhvert som han ble eldre begynte han å bruke mer tid på andre ting enn skole.

– Jeg dro på en omvisning på Studentersamfundet som gjorde at

jeg søkte. Her møtte jeg en fyr som het Jostein som var så blid. Jeg tenkte at hvis man blir så blid av å være på Samfundet, så vil jeg også være med!

Før UKA-19 ble han gjengsjef i Regi, både på Samfundet og i UKA. Herfra bestemte han seg for å stille som UKEsjef, et valg han ikke tok lett på.

– Man må gå noen runder med seg selv. Det ble reelt da jeg snakket med Martin Næss [UKEsjef i 2017] og Julian Mæhlen [UKEsjef i 2019] i forkant av Samfundsmøtet hvor jeg stilte. Jeg hørte hvor gøy det kunne være, hvor givende kan det være, men også hvor utfordrende det kan være. Synspunktene fra begge virket så utrolig motiverende, så da forsto jeg at dette har jeg skikkelig lyst til.

Norges første UKE-dynasti

Max er ikke den første i sin familie som har vært UKEsjef, da både farfaren, moren og onkelen hans har vært UKEsjefer tidligere. Meinichene gjør sannelig dette om til det runde, røde *House of Cards*. Max mener likevel ikke dette er grunnen til at han stilte selv.

– Jeg tror jeg er veldig engasjert, men det handler nok mer om hva Samfundet og UKA har gjort for meg direkte. Jeg har fått se hvor gode vennskap som kan dannes av det å jobbe med UKA og Samfundet sammen med andre.

Det var heller ikke UKE-veteranene hjemme i Oslo som pushet han til å stille.

– Mamma var den som var mest skeptisk. Det var utrolig viktig for henne at jeg gjorde det av de riktige grunnene. Det gjør deg ikke til en bedre

UKESJEF: Max Meinich er valgt som ukesjef for UKA-21.

eller dårligere UKEsjef å ha kjennskap til de som har vært gjennom dette før.

Han presiserer også at selv om han er i slekt med tidligere UKEsjefer så kommer ikke UKA-21 til å bli et forsøk på å gjenskape noe som har vært før.

– Jeg har ikke tenkt å la UKA-21 bli for farget av tidligere UKEr. UKA-21 skal bli en festival for de menneskene som trenger den nå, og man skal ikke gjenoppleve en festival som var for 30 år siden bare for å gjøre det.

Meinich løfter også fram viktigheten av at hans eget engasjement ikke ligger i blodet, men er et resultat av det Studenteramfundet og UKA har gjort for han.

– Jeg tror ikke en person som kjenner noen som har vært med på UKA er mer anlagt for å bli engasjert enn en som ikke gjør det.

Grønnprofilering skal ikke gå utover UKA

UKA-19 fikk kritikk for å grønnvaske Equinor og om det var etisk rett å ha et oljeselskap som hovedsponsor. Meinich mener et av de viktigste ansvarsområdene hans som UKEsjef er å sørge for levedyktigheten til UKA, og han ønsker ikke at en grønnprofilering skal gå utover forpleining til UKEfunker eller konsertpriser.

– UKA-19 forsøkte å sette lys på et problem, men i den prosessen utsatte UKEstyret seg litt for å bli kalt hyklere.

Meinich ønsker ikke å komme med noen løfter eller konkrete tiltak, men sier at ingen beslutninger kommer til å være forutbestemt, og at han ser fram til gode diskusjoner med UKEstyret etter det er valgt. Et eksempel på dette er å lede strøm til Dødens Dal for å

slippe å bruke diesel-aggregat som ble forsøkt under UKA-17, noe Meinich ønsker å forsøke igjen i 2021.

– Når det kommer til hele miljøprofilen og valg av samarbeidspartner kommer jeg til å gjøre det som er best for UKA. Slike avgjørelser er også veldig mye lettere å ta når man er et samlet UKEstyre, da tenker man mye bedre enn når man er én person.

Visjoner

Hvilke egenskaper har du som vil gjøre deg til en god UKEsjef, og UKA-21 til en suksess?

– Jeg liker å se på meg selv som en kreativ person, og jeg tror jeg kan dra noen kreative løsninger. Noe av det viktigste er kanskje likevel engasjementet mitt for UKA og Samfundet, og at jeg gjør dette for at det skal være et UKA og Samfundet om 100 år også.

Meinich er sikker på at UKA-21 blir en suksess, ikke fordi han selv ble valgt, men på grunn av den enorme studentfrivilligheten i Trondheim.

– Det kan jo ikke ikke bli bra! sier han og smiler bredt.

Et poeng Meinich trekker fram for at UKA-21 skal bli enda bedre enn tidligere UKEr er å prøve å forbedre gruppedynamikken i mange områder av UKA, både med interne og eksterne. En av disse eksterne gruppene er linjeforeningene, som han også på UKEsjefvalget snakket om viktigheten av å samarbeide tettere med.

– Jeg ønsker at UKA skal huskes som noe bra for alle gjengene på Samfundet og for alle studenter i Trondheim. Samtidig skal UKEfunkene ha en eierskapsfølelse til jobben de gjør.

Du har snakket om å se på muligheten til å gi alle UKEfunkene hvert sitt UKE-flagg, hva er bakgrunnen for denne ideen?

– En viktig del av UKA sitt ansvar er å skape fest og moro for hele Trondheim by under hele festivalperioden. Det er derfor jeg har tenkt på de flaggene da, for å gjøre UKA synlig for folk flest.

Hvordan ønsker du at UKA-21 skal bli husket?

– En organisasjon som tar på seg de samfunnsoppdragene som den gjør, primært da for å forme studenter, gi studenter muligheten til å få et inkluderende sosialt nettverk og å jobbe for noe større enn seg selv. En organisasjon som er der for studenter, men også for andre, samtidig som jeg vil at det skal være en heidundrandes god fest som folk kan nyte, og som gjør noe bra for alle den berører. **UD**

Behov for tannlege?

Vi er din studenttannlege og hos oss får du alltid undersøkelse til 450 kroner og 10 % rabatt på øvrig tannbehandling.

450,-

Du finner våre fire tannklinikker sentralt beliggende på Trondheim Torg, Leutenhaven, Munkegata og Sirkus Shopping.

*Kan ikke kombineres med andre tilbud og gjelder ikke tannteknikerarbeid.
*Studentbevis må medbringes.

 ORIS DENTAL

orisdental.no

Hurtiglege i handlegata og legetimer i lomma

Med press på fastlegeordningen i Trondheim går studenter uten fastlege. Drop-in-lege og videokonsultasjoner kan være løsningen, men går det utover kvaliteten?

TEKST: Martine Andersen Hennig | FOTO: Lotte Vetaas

Gründeren bak, Dr. Dropin Daniel Sørli, stiller opp i legefrakk på et videointervju fra sitt kontor i Oslo. Dr. Dropin er en privat helsetjeneste og kom til Trondheim i juni 2019, som én av 14 klinikker i landet. Klinikken ligger godt synlig i Nordre gate, en av Trondheims mest populære handlegater. Tjenesten tilbyr legetimer på dagen, og har lange åpningstider seks dager i uka. På lik linje med stadig flere fastleger, tilbyr de e-helsetjenester i form av konsultasjoner ved videosamtale.

– Jeg jobbet som fastlege før vi startet Dr. Dropin og merket at det var en del pasienter som syntes det var vanskelig å få time hos legen. Mange opplever lang ventetid hos legen og legevakta, da det er større pågang enn det systemet klarer å ta imot.

Sørli forteller at mange studenter benytter seg av klinikken. Mange kommer utenbysfra og skaffer seg aldri fastlege i Trondheim. I tillegg er det få

fastleger i byen som har ledige plasser og ventelistene er lange.

– Det er veldig stor pågang hos fastlegene, og de har begrenset med kapasitet. Det er mange studenter som trenger hjelp med vanlige helseplager på klinikken i Trondheim.

Studenter besøker klinikken med hverdagslige plager som infeksjoner og kjønnsykdommer, attest til eksamen, og ting som studenter vanligvis sliter med.

– I motsetning til legevakta kan Dr. Dropin gi henvisninger og tilby oppfølgingstimer. Ordningen kan ansees som en raskere legevakt, men til en høyere pris.

– Vi fungerer som en legevakt for mindre alvorlige helseplager, og det er mange som bruker oss som sin fastlege. Vi henviser også studenter til psykologtjenestene på NTNU dersom pasienten trenger noen spesialister å snakke med.

Drop-in videosamtaler

Sørli forteller videre at tilbudet med videokonsultasjon har blitt populært, og at det blir flere og flere videopasienter for hver uke som går.

Med noen få tastetrykk kan du få legens råd direkte i hånden gjennom videokonsultasjon, dersom du ikke klarer å forlate senga, er på ferie, eller trenger noen å snakke med. Tjenesten koster mindre enn en fysisk konsultasjon som ligger på rett under 600 kroner. Videokonsultasjon koster 350 kroner for 10 minutter, og betalingen gjøres før man begynner.

Selv om tjenesten potensielt koster mindre, fjerner reisetid og eliminerer pasientens forflytning, må det settes tydelige grenser for bruksområdet, sier Sørli. Tilbudet er ingen fullgod erstatning, og det er begrenset hvilke resepter som kan gis ut.

– Det kommer an på hvordan man bruker tjenesten. Videokonsultasjon

PÅ VIDEO: Daglig leder for Dr. Dropin, Daniel Sørli, illustrerte en typisk videokonsultasjon og stilte i legefrakk.

brukes gjerne til rådgivning når studenter lur på noe eller har bekymringer. Det kan også brukes til behandling, som eksempelvis ved utslett eller andre synlige plager.

Usikre pasienter bak frontkamera

I vår høyteknologiske tidsalder blir menneskelig kontakt stadig erstattet av elektroniske innovasjoner. Tilbudet om videobaserte legetimer finnes ikke bare hos private tjenester som Dr. Dropin, men også hos den offentlige fastlegetjenesten. Allmennlege og professor ved Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie på NTNU, Anders Grimsmo, jobber med dagens utvikling av e-helse-tjenester i samarbeid med Helsedirektoratet.

– En tredjedel av kontakten som fastlegen har med pasienter på en vanlig dag er per telefon. Sånn sett stiller jeg spørsmål ved hva som er så

revolusjonerende med at det blir vist på video.

Grimsmo stiller seg kritisk til videokonsultasjoners utbredelsesområde. Selv om tjenesten åpner for lettere kommunikasjon med legen, har det sine begrensninger.

Ifølge professoren noterer legen mindre pasientinformasjon og kvaliteten på konsultasjonen er generelt dårligere. Avstanden og todimensjonaliteten mellom pasienten og legen skaper usikkerhet. Denne usikkerheten fører til at leger skriver ut mer antibiotika enn ved ordinære konsultasjoner, i frykt for skadene ved feildiagnostisering av pasienten.

– Fastlegen har ikke pasienten tydelig foran seg, og for sikkerhets skyld så skrives det ut antibiotika. Det ser vi på legevakta også, og det blir en sikringsmekanisme for legens del. Videokonsultasjon burde i første rekke være et tilbud for de som har problemer

med å møte opp på legekontoet, som for eksempel ved lang reisevei.

«Mellom bakkar og berg, ut ved havet»

I vårt langstrakte land kan muligheten til å føre videosamtale med legen være avgjørende dersom legekontoet er langt unna. For å sette vår høyteknologiske tidsalder i perspektiv, forteller Grimsmo om tiden da hans far var doktor i Finnmark:

– Ta faren min som var distriktslege i Berlevåg i Finnmark. Da han ble tilkalt til Gamvik, fordi en unge hadde høy feber, gikk det med en hel dag i fiskebåt fram og tilbake. Da var det vanskelig å ikke gi en penicillin-sprøyte til pasienten før han dro, når reisen tok et helt døgn.

I kontrast blir dagens fastleger stadig mer låst til kontoet og bak en skjerm. Slik kan fastlegene trosse geografiske avstander som tidligere

var problematisk. Likevel kan det føre til en sosial avstand mellom pasienten og legen, når videokonsultasjon ikke kan gi et fullverdig bilde av pasientens tilstand og helhet.

Vinninga går opp i spinninga

En forutsetning for videokonsultasjonens nytteverdi er et godt behandlingsforhold mellom pasienten og fastlegen.

Hos Dr. Dropin mangler legen kjennskap til pasienten som benytter videotjenesten for første gang, som kan gi økt usikkerhet og redusert presisjon. For gjentagende, mildere plager som urinveisinfeksjoner eller oppfølging, kan en rask videokonsultasjon være fordelaktig og kan bidra til et effektivisert fastlegesystem og tidsbesparelse. Likevel mener Grimsmo at vinninga går opp i spinninga.

– Det er ganske stor sjanse for at en ender opp med en fysisk konsultasjon allikevel. Folk ender opp med å

ringe én gang, også enda en gang, slik at legen til slutt må si at «nå må du nok komme ned». Folk føler seg ikke trygge. Når du summerer opp antall videokonsultasjoner og fysiske konsultasjoner, er resultatet merarbeid for fastlegene.

Samtidig anslår han at de problemene pasienter kommer med til videokonsultasjoner og drop-in-tjenester, er ting de ellers ikke ville tatt med fastlegen.

– Alt som er enklere å få tak i, brukes mer, sier Grimsmo.

Jeg må se dem i øynene!

Går vinninga virkelig opp i spinninga for fastlege ved Gløshaugen legesenter Bjørg Aadahl? Med full pasientliste og lang arbeidserfaring er Aadahl positiv til videobaserte konsultasjoner. Hun er en av tre leger ved legesenteret som har benyttet tjenesten siden julen 2019. Til sammen er de fem fastleger med mellom 9000 og 10 000 pasienter.

– Videokonsultasjoner har kommet for å bli. Jeg synes ikke alt egner seg til videokonsultasjon, for eksempel om vi skal ta på ting og undersøke pasienten. Styrken er at vi kjenner pasientene våre fra før.

I motsetning til Grimsmo, anser ikke Aadahl videokonsultasjoner som merarbeid, men en effektivisering. Hos Gløshaugen legesenter fungerer konsultasjonene som en ordinær legetime, koster like mye og har ingen tidsbegrensning. Erfaringsmessig tar videosamtalene i snitt kortere tid enn fysisk oppmøte. Likevel innrømmer Aadahl at det kan være vanskelig å tilfredsstille pasientens behov for kontakt og rådgivning på samme tid, mens hun peker på kameraet på toppen av dataskjermen på legekontoet.

– Om jeg skal se pasienten i øynene og se i kameraet samtidig, kan det være litt kunstig. Jeg må se dem i øynene!

Det er jo annerledes å kunne ta på pasienten, og du får en helt annen

kontakt ansikt til ansikt. Hun tror det er en tilvenningssak.

I enighet med Grimsmo, mener Aadahl fungerer videokonsultasjonene best i et godt etablert forhold mellom pasient og fastlege. Samtidig understreker hun at selv om Dr. Dropin mangler bekjentskap med pasientene sine, har de andre gode anvendelsesområder. Om drop-in-tjenesten bidrar til å lette på trykket fra studentene på fastlegene i Trondheim, mener Aadahl er en annen sak.

– Det er ingen tvil om at Dr. Dropin har et godt marked, om man trenger en rask vaksine, eller penicillinkur, men de kan ikke tilby samme kontinuitet som en fastlege. At det er et behov for dem, det er helt klart. Jeg ser ikke på dem som noen konkurrent.

Sørli forteller at flere anvender Dr. Dropin som en fastlege. Klinikken åpnet i fjor sommer, slik at trygge forhold mellom lege og pasient er i etableringsfasen. Samtidig har ikke

tjenesten faste pasientlister, men fører journaler som kan videresendes til fastleger ved behov.

– Det er noen pasienter vi heller anbefaler å få oppfølging hos fastlegen. Vi vil opptre ordentlig og sender heller over prøver og dokumentasjon til fastlege, sier Sørli.

Studenter på ville veier

Studenter uten fastlege er et gjennomgående problem. Ifølge Aadahl kan det være at studenter generelt er unge og sterke, og ikke gidder å bytte fastlege. Hun er opptatt av at de jobber aktivt for å ta inn så mange så mulig. I tillegg gjentar hun hvor viktig det er at alle studenter skaffer seg en fastlege.

– Vi får en del henvendelser av studenter uten fastleger, men vi har ikke på langt nær kapasitet til å ta alle. De fleste blir avvist. Det er klart at om du står du på døra og blør, tar vi deg selvsagt inn og syr deg.

Når sykdom først bryter ut, kan en drop-in-tjeneste midt i byen absolutt være en god midlertidig løsning. Likevel virker det som at tjenesten ikke alltid strekker til.

– Vi har hatt studenter som har kommet hit, som har vært på Dr. Dropin og ikke fått noe hjelp, men likevel har måttet betale.

Sørli sier at enkelte pasienter blir sendt til fastlege, dersom oppfølging er nødvendig. For studenten kan dette både være økonomisk gunstig og mer forutsigbart.

– Vi prøver å hjelpe pasientene etter beste evne. Våre ansatte er fastleger som har jobbet andre steder. Det er ikke så stor forskjell på det vi kan tilby. Om pasienten kommer med et kronisk problem eller noe som krever langvarig oppfølging, kan vi ikke tilby den samme kontinuiteten. **UD**

ERFAREN: Anders Grimsmo har mengder med erfaring innen helsetjenesten, som professor i samfunnsmedisin ved NTNU, tidligere allmennlege og medisinsk faglig rådgiver i Norsk Helsennett.

FASTLEGE: Aadahl er en av fem fastleger på Gløshaugen legesenter, og trives svært godt i jobben med å behandle så mange pliktoppfyllende og glupe studenter. FOTO: Geir Morgen

FEM PÅ CAMPUS

OM LEGETJENESTER OG VIDEOKONSULTASJONER

Hvordan står det til med studenten på gata? Føler alle seg godt nok ivaretatt av Trondheims helsetilbud? For å høre hva studenter har erfart om Trondheims legetilbud og hva de tenker om videokonsultasjoner, stilte vi fem studenter fem spørsmål. Til slutt fikk de gi sine beste (og kanskje dårligste) tips til å holde seg frisk og rask.

1. Har du fastlege i Trondheim?

2. Hva tenker du om videokonsultasjoner og begrensninger det kan ha?

3. I hvilken grad opplever du at helsetilbudet i Trondheim møter studentenes behov?

4. Har du noen tips og triks for å holde seg frisk i disse kalde, virusbefengte influensatider?

Markus, 21, maskiningeniør

1. Nei, det har jeg ikke.

2. Det må jo være veldig greit dersom en er for dårlig til å dra ut av huset. Hjelpen man får blir kanskje ikke så konkret og ikke alle symptomer er synlige på video heller.

3. Jeg har ikke fått noe særlig erfaring med det. Jeg har aldri vært særlig syk i Trondheim enda.

4. Personlig er jeg ikke spesielt sunn, men jeg passer på å trene jevnlig. Også hender det jeg tar litt vitaminpiller og kjøper litt juice iblant.

Jonas, 25, lektor i realfag

1. Jepp, på en privat legetjeneste.

2. Jeg tenker det høres ut som en digg ordning, om man kun trenger en henvisning, resept eller lignende. Tidsbesparende for en student!

3. På grunn av lange ventelister hos de offentlige fastlegene, ordnet jeg heller en privat fastlege rett ved der jeg bor. Terskelen for å dra til legen er såpass høy for meg, så jeg er ikke der spesielt ofte.

4. Tja, jeg blir vanligvis ikke syk mer enn én gang i året. De fleste små symptomer pleier jeg å ignorere, men det er kanskje ikke et så godt tips.

Talha, 24, lektor i realfag

1. Jepp.

2. Det må spare mye tid, om det eneste man trenger er en lapp i hånda for allergimedisin, resept eller henvisning. Da jeg skadet beinet mitt hadde det vært kjekt å kunne filme skaden, istedenfor å kave meg til legekantoret.

3. Jeg er fornøyd, men det er nok lange ventelister med så mange studenter.

4. Fra erfaring, bør man være flink til å gå til legen. Under UKA-17 var jeg virkelig ikke i form og gadd ikke dra til legen. Hver gang jeg drakk ble jeg dårlig, samtidig som jeg sov i 13 til 14 timer hver dag. Da jeg først dro til legen, viste det seg at jeg hadde hatt kyssesyken.

Rikke, 28, bioteknologi

1. Ja.

2. Siden fastleger som regel har dårlig tid, høres det effektivt ut. Likevel kan jeg se for meg man mister den personlige kontakten med legen. Med tanke på personvern ville jeg heller ikke tatt opp og filmet alt mulig til legen.

3. Om jeg noen gang skal få legetime, må jeg ringe grytidlig og få en av fastlegens akutttime på dagen. Ellers kan det ta en til to måneder for å skaffe en vanlig konsultasjon. Kanskje jeg burde bytte ut fastlegen min?

4. Innfør gode preventive tiltak i hverdagen. Spis sunt, tren, ta tran og senk stressnivået. Og spis ingefær, hele tiden!

Olga, 20, bachelor i informatikk

1. Ja.

2. Ved enklere plager kan det funke greit. Spesielt for henvisninger og resepter. Da slipper man å bruke tiden på legekantoret og miste en forelesning. Imidlertid tenker jeg at visse deler av kroppen kan være kleint å filme, litt med tanke på personvern.

3. Erfaringsmessig er ikke alle fastleger spesielt hjelpelige. Min forrige fastlege nektet å henvise meg til psykolog da jeg ba om det. I tillegg kan det ta opptil to måneder å få en legetime, som er altfor lenge.

4. Spis sunt, kle på deg godt og få nok søvn. Da er mye gjort!

HØV

Billig barbering
rett i postkassa!

Fra kun
79,-
pr. mnd.

Få 20% rabatt på første bestilling med rabattkoden **STUDENT2020** på www.hovl.no

KOMPLISERT MED KOMPLIMENTER

Det er typisk norsk å være typisk norsk. Komplimenter er ikke vår sterkeste side. Aksel Tjora utdyper tematikken.

TEKST: Jenny Thomassen
FOTO: Lotte Velaas

En sjeldent blid og hyggelig type møter oss, med en entusiastisk energi som smitter over. Aksel Tjora, professor ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved NTNU, tok seg tid til å forklare sine egne refleksjoner rundt dette. Vi går rett på sak.

Tjora mener årsaken til at nordmenn er generelt dårlige på komplimenter kan være at vi tar hensyn til den andre personen.

– Som all kommunikasjon er også dette toveis kommunikasjon. Vi ønsker ikke å utsette den vi snakker til for en ubehagelig situasjon, hvor de sliter med å besvare komplimentet, forklarer Tjora.

Videre utdyper han at om komplimentet er personlig eller utseendebasert kan det oppleves som særlig vanskelig å ta imot for samtalepartner. Selve konteksten rundt komplimenter er altså et nøkkelord for en dypere forståelse av tematikken. Det er ikke nødvendigvis komplimentet i seg selv som er utfordrende, men konsekvensen av handlingen.

– Får man et kompliment snakker man det ofte ned, istedenfor å ta det til seg. Nordmenn er så opptatt av å virke genuine og ekte, som igjen påvirker mengden komplimenter som deles ut. Konseptet overfladiskhet assosieres med noe negativt, og det ønsker vi jo ikke å få på oss, så da lar vi heller være å si noe.

Dette mener han er ugunstig, ettersom en hyggelig bemerkning i forbifarten sjeldent utløser noe negativt.

– Basert på egne erfaringer opplever jeg ofte at mange antar at det ligger en baktanke ved å gi et kompliment, særlig om man er på «sjekkern» på byen eller liknende. Hvis man sier noe hyggelig uten videre intensjon, skaper det fort forvirring. Men, dette skaper jo også morsomme sosiale spill.

Tjora mener det burde være mer uforpliktende, og at det da vil føles lettere både å gi og få komplimenter.

Høflig uoppmerksomhet

Er det kultur, normer eller oppvekst som har formet denne holdningen?

– Høflig uoppmerksomhet. Dette er en svært relevant teori av sosiologen Erving Goffman.

Tjora forklarer at teorien baserer seg på at vi blir lært opp til å overse visse ting, istedenfor å kommentere dem. Det kan være både positive og negative inntrykk. Vi kan se noe, tenke noe, og ikke si det. Motsatt av dette vil være barn som kommenterer andre mennesker eller observasjoner, og er brutalt ærlige. Men i oppveksten og oppdragelsen lærer vi altså at det er bedre å holde tilbake en del ting som man egentlig kunne ha sagt, forklarer han.

Igjen later det til at nordmenn vil unngå ubehag. Man overser negative observasjoner for å unngå ubehagelige situasjoner. Det betyr at man også overser positive inntrykk.

Tjora nevner videre at kulturen i Norge spiller en viktig rolle. Den norske sosiale organiseringen er svært ulik fra amerikansk og sør-europeisk kultur. For amerikanere eller italienere sitter både praten og kommentarer løsere.

– Det er helt klart kulturelle forskjeller som preger nordmenns holdning her, avslutter Tjora.

Kommentere eller komplimentere?

Kommunikasjonen mellom mennesker har de siste 50 årene endret seg drastisk.

Sosiale medier dominerer. Man skriver, liker og kommenterer som aldri før. Det er veldig mange fine ord under bilder som deles. Det betyr vel at man i utgangspunktet har mye fint å si om hverandre?

Hvorfor er nordmenn så ivrige til å kommentere og gi komplimenter på sosiale plattformer?

– Investeringen du legger inn i å trykke likerklipp eller i å kommentere er mye mindre enn å gi et spontant kompliment i en eller annen sammenheng. Det føles mindre skummelt, og man trenger ikke å forholde seg til et svar fra den andre personen umiddelbart.

På sosiale medier forsvinner altså det ubehaget som man i utgangspunktet ønsker å unngå, og terskelen er derfor lavere. Tjora er i tvil om dette gjør oss mindre eller mer opptatt av komplimenter. Videre poengterer han at det positive med dette er at man blir oppmerksom på det andre mennesket.

UFORPLIKTENDE: Man opplever ofte at det ligger en baktanke ved å få et kompliment. Tjora mener det hele burde være mer uforpliktende.

Det negative er at det stjeler tid fra virkelig kommunikasjon, som igjen kan redusere komplimenter vi gir i øyeblikket.

– Et kompliment i andres påhør har større effekt enn en kommentar på Instagram, og kan bety mye mer for personen i form av anerkjennelse, påpeker Tjora.

Et virkelig kompliment kan altså oppfattes som mer ektefølt og meningsfullt enn kommentarene som legger seg under et bilde.

Positiv utvikling

– I dag er det færre høflighetsformer når man kommuniserer med hverandre enn det har vært tidligere, noe som kan signalisere at den barrieren er brutt litt

ned. Utviklingen går sakte, men noen endringer har det blitt, forklarer Tjora.

Denne utviklingen påvirkes også av utvekslingsstudenter og kollegaer fra andre deler av verden.

– De er ofte mer vant til den småpratens i forbifarten, noe som kan senke skuldrene våre litt. Tilskudd fra andre kulturer løser litt opp i den norske, tradisjonelle og litt stille væremåten, eksemplifiserer Tjora.

Dette kan bidra til å utfordre komfortsonen, og fremme mer åpen kommunikasjon.

Et sted å starte

Til tross for at nordmenn kan være åpne og varme mot sine nærmeste, mener Tjora at nordmenn har

forbedringspotensiale, og kommer med noen tips.

– For det første er det lettere å gi komplimenter som angår ting man har gjort. Har noen vært flinke på jobb eller skole, så er dette noe man kan starte med å komplimentere. Det blir med en gang mindre personlig, og lettere å besvare, forklarer han.

Videre foreslår Tjora at man kan sette seg et mål om å gi to komplimenter hver dag til venner og bekjente. Da vil det sakte men sikkert føles mer naturlig. Han poengterer også at det kan ha en ringvirkning. Da bryter man normene sammen, og åpner for utvikling. Komplimenter gir farge til en grå hverdag, og hvem som helst kan være med på å fargelegge. **UD**

Stolt samarbeidspartner for SoPro 2020

tech
håp &
kjærlighet

EN PODKAST FRA KAVLIFONDET

Møt mennesker som gjør verden til et bedre sted gjennom teknologi, innovasjon og gode idéer!

PSYKISK HELSE • UTENFORSKAP • ENSOMHET

– Jeg liker ikke meg selv når jeg blir sentimental

Marit Daaland Lesjø har skrevet roman om en sint kvinne. Hun håper at hun er mer nyansert enn karakteren hun har portrettert i boka.

TEKST: Renate Leth-Olsen og Vegard Holt Sannesmoen | FOTO: Celine Bergundhaugen

Selv om drømmen alltid var å bli forfatter, så var planen til Marit Daaland Lesjø en helt annen. Hun har en master innenfor arbeid- og organisasjonspsykologi, og planla i utgangspunktet en jobb innen HR. Så ble hun syk.

– For å være helt ærlig så har jeg prøvd veldig å komme meg ut i jobb, men det funka ikke. Jeg klarte det ikke. Så da ble jeg uføretrygda. Og så har jeg alltid egentlig hatt lyst til å skrive, så jeg tenkte at nå har jeg sjansen. Jeg kan enten sette meg ned og bli apatisk, eller faktisk prøve å gjøre noe.

Å være uføretrygda ble på den måten hell i uhell, men hun er klar på at det ikke var en utelukkende positiv opplevelse.

– Ja, jeg fikk tid til å skrive. Så lenge jeg fikk det til så var det positivt, men det var jo ikke noe fint å havne utenfor. Det var det ikke.

Ikke en selvbiografi

Epikrise er Marit Daaland Lesjøs debutroman. Sentralt står et kjærlighetsforhold preget av usikkerhet og skam, som leder til et opphold på psykiatrisk avdeling. I likhet med hovedkarakteren i boka har Lesjø selv vært institusjonalisert og slitt med psykiske problemer, men hun understreker at de ikke er samme person.

– Nei, det er ikke selvbiografisk. Men det er klart at det er en fordel å ha den erfaringen jeg har. Jeg har jo vært

innlagt, så jeg vet hvordan det er og hvordan det føles å være både deprimert og manisk. Det er en miks av det og at jeg har lest veldig mye om hvordan traumer påvirker oss i relasjoner.

Fascinasjonen for relasjoner og hvordan man kan rote dem til ble en inspirasjon for romanen. Lesjø ville formidle at om man får et dårlig utgangspunkt i livet, så kan det gi negative ringvirkninger i lang tid.

– Det er liksom en grunn til at hun gjør som hun gjør, og det var det jeg hadde lyst til å fortelle med hennes historie. Fordi hun føler kanskje selv at hennes historie ikke har noen verdi.

Boka er formet som et brev fra hovedkarakteren til hennes lege etter

at hun blir utskrevet. Her forteller hun om det vanskelige forholdet som fører til at hun blir institusjonalisert.

– Jeg ville ikke at det skulle bli en roman som var ensidig sint på psykiatrien og helsevesenet. Jeg ville ha det litt mer nyansert enn det, og skrive en bok som både behandlere og folk som kjenner seg igjen kan få noe ut av. Jeg ville ikke at hovedpersonen bare skulle være sympatisk, ikke en tårevåt historie om et stakkars offer.

Hovedkarakteren gjør mange valg som ikke nødvendigvis virker rasjonelle, og hun er veldig sint på resten av verden.

– Det var deilig å sitte der og være sint og bare spy ut, selv om jeg håper jeg er litt mer nyansert enn det hun er.

Skammen hovedkarakteren føler står sentralt for det etsende sinnet hun har mot verden. Den blir som motoren som driver henne til å ta dårlige valg.

– Det er sinne vendt innover, og du blir veldig hemmet som person. Du blir selvdestruktiv av det – selvskading, rus, spiseforstyrrelser. Du lar det gå ut over din egen kropp, i stedet for å ta det ut. Jeg tror det ofte handler mye om skam med sånne problemer.

Lesjø er veldig interessert i følelsen av skam fra et psykologisk perspektiv, og alle nyansene den inneholder.

– Skam har jo en nytteverdi, men akkurat den skammen som nesten blir en del av deg er jo ikke nyttig i det hele tatt.

Twitter som skriveskole

Lesjø har vært på twitter siden 2011 under brukernavnet @grusommemarit. Der twitrer hun om dagliglivets strabaser med et humoristisk skråblikk. Etter ni år har hun opparbeidet seg nesten 9 000 følgere.

– Jeg var nok veldig mye mer personlig i starten, når jeg ikke hadde så mange følgere. Jeg var mye friere da. Det har kanskje blitt mer en karakter etterhvert, at jeg var mer meg selv i starten.

Hun tror at å twitre har gjort henne flinkere og mer presis i ordbruken, men frykter også at det kan ha kostet.

– Jeg har vært veldig åpen, og jeg tror kanskje det har gjort at det har vært vanskeligere for meg å få jobb. Det

ligger jo på nett at jeg er bipolar, og om det står mellom en bipolar og en ikke-bipolar kan det jo ha hatt konsekvenser.

Sosiale medier blir også tatt opp i boka, hvor Lesjø skriver om hvordan vi bruker dem, samt hvordan de former relasjoner og synet på oss selv.

– Det handler jo om det å objektivisere oss selv. Det å få avstand til oss selv fordi vi bygger oss et selv på nett. Jeg tror vi kan lage et selv bilde som vi ikke klarer å leve opp til. I stedet for å leve ut ting og være et subjekt, så blir vi et stillestående objekt.

Blikk er et gjennomgående tema i romanen, både gjennom hvordan karakteren ser på verden rundt seg og hvordan hun ser på seg selv.

– Jeg tror hun tenker veldig mye over hvordan folk ser på henne, fordi hun

Lesjø at karakteren skulle framstå som selvmedlidende. Det var nødvendig at hovedkarakteren var litt hard, og at hun har den ironiske distansen.

– Det jeg syntes var vanskeligst var å finne den stemmen jeg kunne bruke. Når man skriver en sånn historie så er det lett å bli sentimental. Jeg har brukt mye av den stemmen på twitter på et vis.

Akkurat hvorfor boka ikke skulle bli for sentimental er mer komplekst, men Lesjø trenger samtidig litt avstand fra denne inderligheten for å kunne skrive. Det er vanskelig, men hun mener leseopplevelsen kan lide om boka blir for trist.

– Fordi da er det ikke noe gøy å lese det. Og det er flaut. Jeg liker ikke meg selv når jeg blir sentimental.

“Det var deilig å sitte der
å være sint og bare spy ut.”

kanskje føler seg mer stirret på enn sett, å bli stirret på handler om å bli dømt, å bli sett handler om å bli godtatt.

Sosiale medier er en yndet arena for å kontrollere hvordan man blir sett på av andre.

– Den er litt sånn flyktig den bekreftelsen der, og det er jo avhengighetsskapende med likes. De vet å trykke på de rette knappene i hjernen, de som har utvikla det der.

Lesjø synes ikke det er sunt om sosiale medier blir et substitutt for ekte kontakt med andre mennesker.

– Jeg tror det kan være lett å glemme skillet mellom bekreftelse fra et ekte menneske og bekreftelse fra en tekst på nettet. Vi trenger å treffes, å ha en en ekte tilknytning til andre, eller så blir vi ulykkelige, tror jeg.

Sentimentalitet i nederste skuffe

Til tross for at boka omhandler en sårbar person som sliter, ville ikke

FUCK, MARRY, KILL:

Sigmund Freud, Karl Ove Knausgård, Sylvia Plath.

– Å herregud, jeg har hverken lyst på Freud eller Knausgård. Jeg vil ikke gifte meg med Sylvia Plath heller. Det tror jeg hadde vært slitsomt.

Marry: Nei, kanskje jeg skulle ha gifta meg med Knausgård da, for at han var jo gift med en bipolar person. Så da vet kanskje han hva han skal gjøre, man kan jo håpe, liksom.

Kill: Det er vanskelig. Det er så strengt, liksom. Jeg kan jo drepe Sylvia Plath, så slipper hun å gjøre det selv. Barmhjertighetsdrap.

Fuck: Jaja, jeg må vel bare ofre meg da. Neida, Freud er sikkert grei. Han blir jo litt gjort narr av, men det er ikke alt som er fortjent, synes jeg. Så greit, jeg går for den. **UD**

Kommentar:

When being clever is NOT clever at all

CATHRINE
SOLEMSLIE SÆTHER

Journalist i Under Dusken

Illustrasjon: Tonje Eilin Hasle Thomassen

Netflix' *Dracula* is yet another show that falls prey to «clever» writing

It would be impossible to explain exactly how the Netflix show *Dracula* fails without spoiling it. So, if you've yet to see it and would like to do so: Stop reading.

Remember the first two seasons of *Sherlock*? When the show was astoundingly good and received rave reviews? This was while the showrunners Steven Moffat and Mark Gatiss still knew how to balance great writing with clever twists. Then came the last two seasons that proved that cleverness without meaningful content is not very clever at all.

And therein lies the fatal flaw at Moffat's and Gatiss' new show, *Dracula*. What is frustrating is that the two first episodes are genuinely good. I thought: this is how you adapt an established work like *Dracula*. The showrunners had finally realized there were other ways to reinvent a story besides setting it in the modern day (oh boy was I

wrong). Claes Bang as Dracula is great – he is gleefully bestial, and Van Helsing as a savvy nun works surprisingly well. These two episodes do interesting things visually and narratively in addition to expanding on the source material.

Now, on to *that* twist: Dracula hides in a coffin only to wake up and find himself in today's England. After a brief, and surprisingly irrelevant imprisonment in a research facility, Dracula ventures out into the modern world to find victims on Tinder. All that is built in those two first episodes, such as the engaging dynamic between Van Helsing and Dracula, is thrown away for shallow modernization and transformation of original characters into caricatures of «modern people». The best example of this is Lucy, a character who in the books gets turned into a vampire, is here rendered a shallow party, and insta-girl.

Moffat and Gatiss have the capacity to write well – they can be thoughtful, creative and perceptive in their writing. But it is this obsession with being clever that wins out over other attributes in the final episode, and is perfectly clear in the show's final twist. The long promised answer to why Dracula fears crucifixes turns out to be because he is afraid of what it represents – the courage to die. Perhaps the writers thought this a terribly clever twist, but it comes across as nonsensical.

Whenever something fails there is a lesson to be learned. I will illustrate my point with an example from *Masterchef Australia*. Upon being served yet another deconstructed dish one of the judges declares that there is no point in reinventing or deconstructing a dish if it's not going to taste better than the original. The same goes for adaptations and remakes. This is where *Dracula* fails. Shallow cleverness cannot compensate for poor writing.

Animert hjemkomst

Studio Ghibli har beriket barns fantasier i flere tiår med magiske eventyr. Endelig utgis 21 av barndomsklassikerne på Netflix.

TEKST: Anna Kuljic | ILLUSTRASJON: Siri Frøystein, Serena Guler, Ólöf Eyjólfsdóttir, Ane Morkemo og Astrid Böhler

Filmer sett som barn gjør helt andre inntrykk på oss enn filmer vi ser senere i livet. Vi bemerker oss ikke hele handlingsløp og karakterutviklinger. Vi husker heller spesielt inntrykksfulle øyeblikk – Chihiro og No-Face på toget, Kiki på kisteskaftet flyvende gjennom lufta og Totoro og søstrene stående under hver sin paraply på busstoppet. Moraler kryper under huden på oss og endrer oss bittelitt som personer.

Ødemarken mellom barn og voksen

Mange av oss føler at vi er i limbo mellom å være barn og voksen. Vi føler en sjelekobling til Sofie i *Det levende slottet* når hun magisk forvandles til en gammel dame – en ung sjel på innsiden av en raskt aldrende kropp. Om din egen forvandling gjør deg urolig, burde du prøve å (gjen)oppdage disse animerte klassikerne. Du relaterer nok

til dem mer enn du tror. Unge jenter kastes ut i fantastiske verdener der de ikke aner premissene og må prøve å ro seg i land. Å se Chihiro prøve å lære reglene i gudebadet eller Kiki prøve å etablere seg som ny heks i ny by føles nok ikke langt unna våre egne liv til tider. Er det egentlig noe forskjell på en tunnel til ånde-verdenen og nattoget, Oslo-Trondheim?

En titt gjennom de merkelige og magiske nostalgibrillene

Masterstudent Leni Terese Hansen er styremedlem i Trondheim filmklubb.

– Jeg tror Studio Ghibli-filmene er spesielle fordi man kan føle alt arbeidet og kjærligheten som er lagt inn i skapelsen av dem, forklarer Hansen. Hun så i barneskolealder sin første Ghibli-film: *Chihiro og heksene*. Filmen satte sitt preg på hva hun ser etter i filmer den dag i dag.

– Jeg husker elementene i bruddstykker, og spesielt de sterke følelsene av undring som fulgte, forteller hun. Filmene bemerker seg som visuelt slående og gripende for mange barn. De setter en støkk i oss vi ikke kan riste av.

– På den tiden var det absolutt det visuelle som fanget min oppmerksomhet gjennom disse rare tegningene som jeg aldri hadde sett lignende til før, forteller Hansen. Innimellom det visuelle sniker det seg inn tankemønstre og moraler som alle barn og mange voksne fortsatt har godt av å høre.

– I alle filmene fremmes medfølelse og empati mot både mennesker og dyr, mener Hansen.

I Studio Ghibli-filmer kan sot bli til søte skapninger og skogene fylles av ånder. Godhet returneres alltid med godhet.

Nora Kruse skriver en bacheloroppgave i filmvitenskap og den første Ghibli-filmen hun så var *Min nabo Totoro* som faren hadde kjøpt på DVD.

– De fantasifulle, kompliserte og mangfoldige universene av fantasi-dyr, bevegelige slott og rare mennesker er samtidig forankret i den virkelige verden med jordnære følelser, forklarer Kruse.

For henne har filmene mer mystikk i sin magiske realisme og er mindre forutsigbare enn andre barnefilmer.

– Det føles ihvertfall sånn fordi de ikke følger den klassiske Hollywood-modellen for barneanimasjon: En fortelling om det gode og det onde, der man i større grad kan gjette seg til utfallet med en gang konflikten er etablert.

Naturens hellighet

Prinsesse Mononoke og *Nausicaä – prinsessen fra Vindens dal*, utforsker påvirkningskraften mennesker har på naturen, uten den velkjente dommedagsprofetien. De skildrer hvor viktig

det er å ivareta alt liv som finnes i naturen, i medmennesker og i oss selv. Jo mer kynisk verden rundt oss blir, jo viktigere er det å vise sympati.

– Det fremmes forståelse og kjærlighet i møte med natur og mennesket for å vise at vi kan leve sammen i fred. Denne typen klimafiksjon, hvor ting ikke ender i forferdeligheter, er nettopp den type historier vi trenger i disse dager hvor alt føles uoverkommelig, mener Hansen. Kruse tenker lignende tanker om Studio Ghibli sin mest berømte film.

– I tillegg til det vakre og fremmede har *Min nabo Totoro* et nostalgisk, drømmende uttrykk og framstiller en godhet i mennesker og i tilværelsen.

Med andre ord skaper Ghibli en verden det er verdt å ta vare på.

Den rette medisinen

Føler du deg overveldet i møte med innleveringer og øvinger, eller undrer du på hvem du er i denne ødemarken mellom barn og voksen? Kanskje bør du fyre opp en Ghibli-film og minnes på all magien, alt livet, som finnes rundt oss og alt som er verdt å kjempe

for. Kanskje det er på tide å huske og hedre vårt indre barn.

– Noen ganger så må man bare se en Studio Ghibli-film. Det er bare disse filmene som gir deg det du trenger der og da. Alle disse filmene spiller på den spesielle følelsen vi alle har som vi ikke helt kan sette ord på. Om det så er nostalgiske «coming-of-age»-historier gjennom *Kiki's budservice*, *Ponyo* og *Totoro*, eller antikrigsfilmer som *Det Levende Slottet* og *Ildfluenes Grav*, mener Hansen.

I likhet med mange av Ghibli-heltene som fikk hjelp av eksentriske karakterer på sine reiser, trenger du også en animert venn til å hjelpe deg gjennom dette eventyret.

– Det kan være perfekt å sette på en dag man føler seg litt sliten eller nede for, for å drømme seg bort, avslutter Kruse. **UD**

Dagdrømmer tilbake til diktaturtida

Marit O. Kaldhols nyeste bok handler om sår som aldri gror, arrene etter diktatur og tomrommet etter de som forsvant.

TEKST: Geir Bergersen Huse | FOTO: Samlaget

*Ta først på di eiga maske, Marit O. Kaldhol
Samlaget, 285 sider*

I *Ta først på di eiga maske* blir vi kjent med Rut. Hun sitter i et fly på vei til Chile, for å finne ut hva som skjedde med Luis. De to var kjærester i ti år før han dro hjem til Chile, hvor han også forsvant. Pinochets diktatur falt for 30 år siden, men i Kaldhols penn er temaet aktuelt og levende.

Rut møtte Luis første gang en høstdag på Torgallmenningen i 1979. Hun ble forelsket og fortapte seg i ham, og han ga livet hennes innhold og mening. Luis hadde kunnskap, engasjement og lidenskap – med hodet fullt av det Chile som døde med president Salvador Allende og protestsangeren Victor Jara. Da Pinochet-regimet begynte å vakle på slutten av 1980-tallet dro Luis hjem, for å knuse diktaturet og gjenreise et demokratisk Chile. Kjærligheten til Chile var sterkere enn kjærligheten til Rut.

Rut har levd et helt liv siden da. Nåtida hennes sirkler rundt den voksne

datteren Rakel, men tankene trekkes tilbake til tida med Luis. Da han forsvant etterlot han seg et tomrom. Framme i Chile tenker Rut stadig mer på datteren hjemme i Norge.

En bok om diktaturet i Chile høres ut som noe fra sekstiåtternes gullalder, men den føles ikke datert. Kaldhol minner oss på hvor skjøre demokratier er, i en tid der de er under press verden over. Hun minner oss på hvor viktig det er at vi snakker om nasjonale traumer. Siden diktaturet falt i 1990 har chilenerne forsøkt å glemme, men den fortiede fortida har blitt et sår som aldri gror. Det er en viktig lærdom her i Norge, der vi fortsatt sliter med å snakke om 22. juli. Kaldhol forteller oss også at flyktninger er folk, noen vi kan leve i fellesskap med.

Handlinga hopper sporadisk mellom ulike perioder i Ruts liv. Hun slites mellom fortida med Luis og nåtida med Rakel. Rut strømmer over av

kjærlighet og omsorg – mer enn Luis kunne ta imot og mer enn datteren kan romme. Rut har alltid vært der mer for sine nærmeste enn for seg selv, og ensomheten river i livet hennes.

Boka er bygget opp av korte setninger. Punktumene kommer ikke som pauser, men som bråstopp i tankestrømmene. Det gjør boka tung, men understreker det sentrale – vi sitter fast. Som Chile etter diktaturet, som Rut etter Luis.

Ta først på di eiga maske er rørende og vond. Den krever mye av leseren, men gir mer igjen. Det er befriende å lese god samtidslitteratur med politisk brodd. Kaldhol balanserer hårfint mellom fortid og nåtid, mellom det politiske og det personlige. Hun gjør flyktninger til medmennesker og minner oss på at demokratiet er skjørt. Hun ber oss behandle nasjonale traumer, så vel som våre egne sår.

Glimtvisglimrende

Deler av *Hjemsøkelse* er slående, men verket som helhet halter.

TEKST: Ola Haugstad | FOTO: Forlaget Oktober

Hjemsøkelse tar utgangspunkt i et bestemt geografisk sted: et sommerhus ved en innsjø øst for Berlin. Vi får episodiske glimt av livene til de ulike personene som har bodd og levd der gjennom tidene. Den egentlige hovedpersonen er stedet, som vi følger helt fra sjøen graves ut av isbreene under istida, til huset rives i bokas epilog. Huset er en dårlig skjult, dog effektiv, metafor for Tyskland. Ideen er fascinerende, hvilket gjennomførelsen stort sett også er. Det er riktignok noen enkeltkapitler som skiller seg ut, heller enn boka som helhet.

Erpenbecks grep kunne i verste fall endt med at man ikke blir godt nok kjent med karakterene, da man kun møter dem i korte, kompakte glimt. Hun unngår dette gjennom en umåtelig god innlevelse i karakterene. I noen av passasjene glimrer det av prosaen,

om hvem som er overgriper og offer, får henge i lufta.

Erpenbeck har også forsøkt å binde teksten sammen gjennom å stadig vende tilbake til sommerhusets gartner. Dette er et mindre heldig grep, og bidrar ikke til å holde historien sammen slik det er tenkt. I stedet føles det kunstig og påklistra.

Hjemsøkelse kom opprinnelig ut på tysk i 2008. Siden den gang har Erpenbeck markert seg som en sentral samtidsforfatter, og har blitt nevnt i sammenheng med Nobelprisen i litteratur. Selv om det ikke er denne boka som løfter henne inn i verdenslitteraturen, er det oppløftende at Forlaget Oktober bruker tid og penger på å oversette tidligere bøker av Erpenbeck, slik at mer av forfatter-skapet kan bli kjent for norske lesere.

og hun maner fram slående, såre bilder i en form for poetisk realisme, der karakterenes indre liv smelter sammen med de harde realitetene utenfor. Kapitlet om møtet mellom en kvinne som skjuler seg under Den røde hærs invasjon av Tyskland og en major fra samme hær, står særlig ut. Sammenstillingen av sex, kjønn og krig er kanskje ikke original, men Erpenbeck evner å vrenge språket og situasjonen slik at det framstår sårt og nært, men også fremmed og urovekkende på samme tid. Spørsmålet

*Hjemsøkelse, Jenny
Erpenbeck. Oktober, 172 sider.*

Bærekraftig promille på konsert

Driker du øl på konsert? Da kan du være med på å styrke og tilrettelegge for et fortsatt godt konserttilbud og -miljø.

TEKST: Markus Lylum | FOTO: Jonas Aagaard | ILLUSTRASJON: Benedikte Ytterli

At alkohol og konsert utgjør et like kjent radarpar som Bahareh Letnes og Per Sandberg i norsk kontekst, er en påstand de færreste vil argumentere mot. Det forekommer selvsagt variasjon i henhold til inntaket folk har på konsert, og promillenivå på konsert forekommer i mange uttrykksformer: Fra rolig nikking til musikken med en kald halvliter i den ene hånden på torsdagskonsert, til en hoppende gjeng gutter i baris på Lemaitre i Storsalen. Alkohol utgjør i mange sammenhenger den konstante faktoren som alltid er til stede i konsertsammenheng.

Nå undres det kanskje på om denne artikkelen har bestemt seg for å forsvinne ned i det mørke kaninhullet avholdsbevegelsen og moralpolitiet har, men ta det med ro. Dette skal stå på trykk i en studentavis. Spørsmålet blir heller hva som kan ligge bak det jevne konsumet av alkohol på konserter, og hvordan konserten som en av de mest forutsigbare drikkearenaene man finner, blir påvirket av dette.

Uteliv og konsert, hånd i hånd

Bjarte Øvregård har lang fartstid fra konsert- og utelivsbransjen under beltet, og har fungert som Øyas barsjef siden rundt 2014, ifølge han selv. Når det kommer til hvordan alkoholkonsum på musikkarrangementer er med på å strukturere hvor konserter blir arrangert meddeler han følgende:

– Vi er vant med å tenke at er det en konsert så finnes det en øl der, men nå er det veldig mange aktører i utelivet som tenker at er det øl der, så kan man ha en konsert der, sier han.

Samtidig medfører tilstedeværelsen av skjenkemuligheter på et utested gjerne en ekstra belastning for arrangøren, da det medfører en lov-

pålagt pakke om sikring av stedet som gjerne utgjør en merkostnad for arrangøren.

– Hvis jeg har en kafé der jeg serverer te, kaffe og vafler, og så skal jeg ha inn en singer-songwriter som skal spille litt fin musikk inne i hjørnet, så betaler jeg i prinsippet kun for en singer-songwriter. Hvis jeg har et serveringssted med skjenkebevilling med plass til hundre stykker, men skal ha det klokken ni på kvelden, da betaler jeg også for sikkerheten rundt, som politiet gjerne pålegger at jeg skal ha. Fordi det er sunn fornuft å ha sikkerhet, forklarer han.

Det skal ikke store fantasien til for å se for seg at det gjerne er greit med en vektor eller to når det inntas reale, norske lørdagsmengder med øl før konsertstart. Selv om godt bedrukne mennesker ikke akkurat er uvanlig på konsert, er det, selvsagt, også forskjeller på fyllerisikoen man assosierer med forskjellige typer konserter.

– Metallsjangeren er forferdelig billig i drift. Du setter en vektor på fem hundre mann, og så står den vekteren nesten bare og klør seg i navlen. Så er det andre sjangre der det beviselig er flere gnisninger, og det er mange som kommer på en konsert uten å ha en interesse for musikken. De er mer interessert i konteksten på en måte.

Bedre oppførsel enn foreldrene

Har man vært på en del konserter selv, vil man fort danne seg et bilde av hva som utgjør motpolen til metallsjangeren med tanke på den konteksten de som kommer søker. Et godt eksempel kan være forskjellen på å se Kjartan Lauritzen i Storsalen satt opp mot å sjekke ut ny musikk på

BARSJEF PÅ ØYA: Bjarte Øvregård forteller at folk drikker mindre på konsert, men at de kjøper mikro-øl av høyere kvalitet og er generelt mer happy med det.

Knaus. På den korte turen fra Knaus til Storsalen kan en, i nevnte eksempel, fort underlegge mer kulturell distanse enn det man gjør ved å fly Oslo-Kairo. Samtidig som dette er lett å henge seg opp i, advarer Bjarte mot å knytte dette for tett opp mot spesifikke musikalske uttrykk, og heller opp mot konteksten arrangementet i seg selv legger opp til.

– Jeg tror vi kommer til å merke de neste fem-ti årene at folk er mer bevisste på hva de drikker, og hvor mye. Store deler av den ungdomsfylla vi så på 80- og 90-tallet er i ferd med å forsvinne, men vi er så opptatte av å lese overskriftene om Tryvann at vi ikke får det med oss.

Mikro-ølrevolusjonen

Når det kommer til grunnlaget for prediksjonen, trekker Bjarte inn framveksten av håndverksøl fra mikrobryggerier på alkoholmarkedet.

– Det som jeg liker å kalle for mikro-ølrevolusjonen. Der sårne mindre aktører som Nøgne og Kinn og de andre kom og begynte å albue seg inn og lage seg litt plass. Det har vært veldig sunt for både alkoholbransjen, men også det norske alkoholkonsumet generelt.

At mindre bryggerier har klart å spise seg inn i markedsandelen til de store norske bryggeriene som Ringnes og Hansa-Borg, er et skift innenfor alkoholbransjen det er vanskelig å se

bort ifra. Det har ikke bare bidratt til å endre på konsummønsteret til folk når de kjøper øl, men også tvunget de store bryggeriene til å utvide egne sortiment. Dette for å kunne møte den økte etterspørselen etter et tilbud som ikke består av bare Ringnes eller Ringnes Lite. Bjarte har i sitt virke merket dette godt på festival.

– Jeg føler at fyll på festival ikke lenger er den allesteds nærværende risikoen det har vært tidligere.

Det er veldig heldig for meg om du da får etablert at mikro-øl er kult. Det er hipt å gjøre det. Da kan du selge et bedre produkt til en høyere pris. Folk drikker mindre, blir mindre fulle og alle er fortsatt like happy.

For den jevne konsertgjenger bør dette virke som oppløftende nyheter, selv om tanken på dyrere øl kanskje ikke lar seg forene med at studielånet utgjør manges økonomiske hverdag her i Trondheim. Samtidig er det heller ikke noen grunn til å moralisere over at det drikkes øl på kulturarrangementer, og kan for mange være en inngang til økt kulturinteresse.

– I korte trekk da, kan en si at alkohol har en plass i kulturen, men så må vi heller ikke glemme at kulturen har en plass i alkoholen.

Demokratisering gjennom alkohol?

Det bør ikke komme som noen bombe at vi nordmenn er eksepsjonelt glade i kombinasjonen alkohol og sosialisering. Det gjør muligheten for å drikke øl med gode venner til et godt insentiv for å bli med på kulturelle opplevelser som man kanskje ikke ville dratt på uten at de to førstnevnte faktorene var til stede.

– Hvis man skal ha et bredt nedslagsfelt og sørge for at flest mulig har best mulig tilgang og blir lokket inn i kulturen, er arenaer der det selges alkohol en veldig bra plass å starte på.

Bjarte resonnerer, før han utdyper:

– Jeg kan stå for å si at alkohol er en stemningsskapende faktor. Den er stemningsskapende for både de som drikker det og de som ikke drikker det.

Samtidig oppfordrer han til å bruke sunn fornuft i vurderingen av hva slags konsum som skaper god stemning.

– Alkohol er jo en farlig ting, men som med alle andre ting – det er bruken som er det største problemet. Vi ønsker ikke å oppfordre folk til å kjøpe tolv og tolv øl, og styrte de på slutten av kvelden. Det er jo bare tull.

GoFundMe i øl-versjon

Det er nettopp den balansegangen Bjarte, og andre som arrangerer festival i Norge, må hanskes med når de planlegger neste års festivalopplevelse. På den ene siden er alkoholsalget en av de inntektskildene som muliggjør kulturtilbudet festivalen kan tilby.

– Men til syvende og sist så budsjetterer de større norske festivalene nå med opptil 30 prosent av omsetningen sin i alkohol. Det er fordi at når en har holdt på lenge nok, så vet en at «okei, kommer det så mange stykker, så kommer de til å kjøpe så mange øl». Det er penger vi kommer til å få, da må vi også regne med å bruke det på noe. Hvis vi ikke bruker de pengene, så er det ikke kultur vi driver med, da er det bare business, sier han.

Samtidig som det, spesielt etter 2011, utgjør en stor ekstrakostnad å skjøtte festivaldeltakernes eventuelle fyllestreker fra festivalens side.

– Etter den nye ordensvaktloven i 2011 ble det plutselig et helt annet bilde for arrangørene. Der de før kunne ha sine egne vakter som de lønnet selv, kan de nå ikke det lenger, og det endret

økonomien hos helårsarrangørene i veldig stor grad.

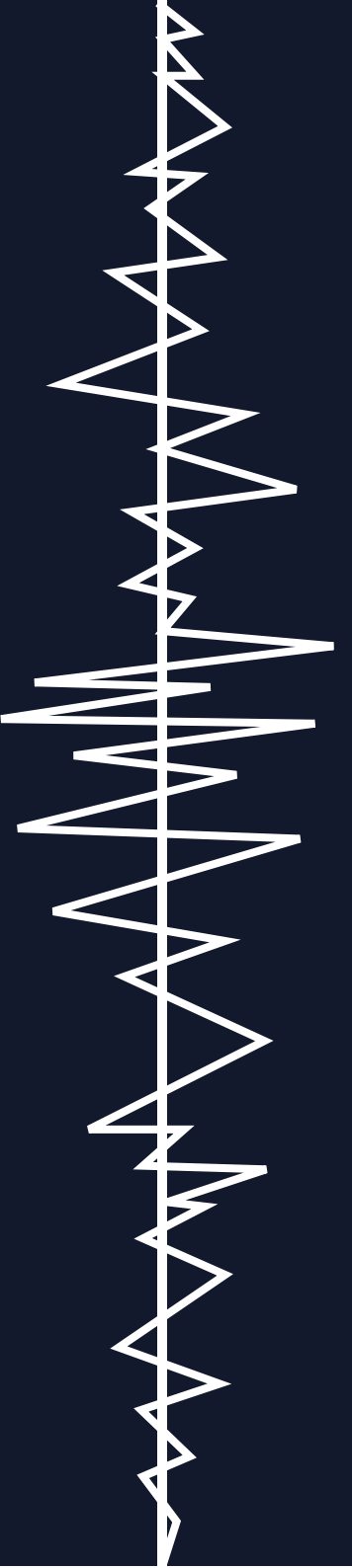
For å sette ekstrakostnaden dette medfører i kontekst viser Bjarte til antall vektere som trengs for å bemanne et arrangement som Øya.

– På Øya tror jeg vi har 102 vektere fra PSS. Hundre og to vektere, det tilsvarer alle vekterne som er på jobb en heftig lørdag rundt studiestart rundt Youngstorget og oppover Grünerløkka.

Bruk din forbrukermakt

Neste gang du drar på konsert eller festival, kan du kanskje tenke litt over rollen alkoholkonsumet ditt faktisk spiller for konserttilbudet du vil få i ettertid. Her kan man med god samvittighet unne seg noen øl ekstra for å øke overskuddet som går til framtidige bookinger. Bare pass på at du ikke ender opp så kanakas at det i neste runde må leies inn flere vektere fordi du selv sto og skravlet ved baren og overdøvde den stakkars singer-songwriteren som endelig skulle spille konsert. Ikke oppfør deg som gutta krutt i baris på Lemaitre, som med sin kombinasjon av hopping og promille utgjør en fare for alle under 1,75 i umiddelbar nærhet. Vær heller en ansvarlig konsertdeltaker, og jobb for å gjøre Bjartes avsluttende antagelse sann:

– Jeg tenker at hvis alle de som drakk alkohol, drakk alkohol mens de var på et kulturarrangement, da hadde vi alle sammen drukket mindre alkohol og alle hadde vært mer fornøyde med den alkoholen de drakk. **UD**

Den originale NTH-ring for sivilingeniører og sivilarkitekter finner du hos oss. Rask levering!

Alle som forhåndsbestiller sin NTH-Ring innen 1. mai 2020 er automatisk med i trekningen av GRATIS ring!

Olav Tryggvasons gate 24, Trondheim
www.gullsmeddahlsveen.no
Tlf: 73 52 58 06

Kvelertak – *Splid*

Kvelertak gjør akkurat som de vil. Heldigvis.

TEKST: Jostein Wigenstad | FOTO: Petroleum Records

Det er ingen lett oppgave å erstatte vokalistene i et band. Tidligere Kvelertak-vokalist Erlend Hjelvik var en frontfigur det oste rå kraft og mørk mystikk av, og Stavanger-vokalistene er nok ikke helt enkel å matche på vokalprestasjonene heller. Spørsmålet er om identiteten til Kvelertak som band fortsatt er intakt idet Ivar Nikolaisen fra The Good The Bad and The Zugly tar over frontfigurrollen.

Første låt ut er «Rogaland». En dronete intro med flere lag av gitarer virker som en symbolsk overgang til det nye Kvelertak-kapittelet. Det kan også konstateres at meloditeften i bandet er like oppegående som før, om ikke enda bedre. Først etter 112 sekunder får vi høre nye Kvelertak i sin helhet på plate, og Nikolaisen overbeviser ganske umiddelbart.

Det er fortsatt litt vanskelig å få tak i all teksten i Kvelertak, og ekstra forvirrende blir det når man må finne ut om det synges på norsk eller engelsk. Det blir smått ironisk at Nikolaisen synger «Du må bestemma deg» på låten «Necrosoft» når låten blir fulgt opp av «Discord» som igjen er på engelsk. Det er kanskje ikke ofte man sier dette, men her hadde det vært bedre å bare ta det på norsk for helhetens skyld.

Albumets høydepunkt er på mange måter fjerdelåten «Bråtebrann», som med litt godvilje har elementer fra både band som Foo Fighters og Iron Maiden, og Elder og Motorpsycho. Det er en bedre kombinasjon enn det umiddelbart høres ut som. Gitararbeidet er så solid at jakten på et superlativ føles forgjeves.

På låter som «Uglas hegemoni» og «Fanden ta dette hull!» mykner bandet litt opp, og Nikolaisen får vist at han også kan synges. I tillegg har de fått med seg vokalinnslag fra Mastodon-bassist Troy Sanders på låten «Crack of Doom» *Splid* føles kreativt, friskt, lekent og tungt om hverandre hele veien når Kvelertak feirer tiårsjubileum som norsk rocks tungvektene. Idet siste låt, «Ved bredden av Nihil», fader ut slik åpningslåta fadet inn, er all tvil lagt til side. Med *Splid* fortsetter Kvelertak å gjøre akkurat som de vil, og det er også derfor de nok en gang lykkes.

Cezinando – *Et godt stup i et grunt vann*

Dårlig selvbilde, en tur til Hollywood, og framtidsoptimisme kan høres i albumet som snart vil toppe listene.

TEKST: Lisa Bye | FOTO: 1111KLUBB

Hvis man lurte på hva Cezinando har brukt tiden sin på siden da, får man svaret i *Et godt stup i et grunt vann*.

Etter et første lytt på plata sitter man igjen med et smertelig inntrykk av hvor dypt nede artisten har vært siden sist vi hørte fra han. Beskrivelser av suicidale tanker, ensomhet og rastløshet er gjennomgående elementer i flere av låtene på albumet. Det er samtidig en blanding av låter hvor Cezinando ser lyst på framtiden. Overgangen fra «Krokodilletårer», som gir beskrivelser av å se på seg selv som en skuffelse og påfølgende narkotikabruk, til neste låt ut, «Rosa Sky» framstår nesten ironisk. I sistnevnte låt er tilværelsen snudd: «Tror jeg våknet opp med sommerfugler i meg, det kiler», og det blir tydelig at Cezinando har gjennomgått en lang reise de siste årene.

Albumet handler ikke om stort annet enn artisten selv. Det er likevel interessant å høre Cezinando reflektere over sitt eget liv og få innsikt i hans opp- og nedturer. En spesielt fornøyet låt på albumet er «Hollywood». Her forteller Cezinando om da han fikk tilbud om å reise til stjernestaten for å slå gjennom som skuespiller «med sekken full av dreams». På en selvironisk og komisk måte blir den amerikanske kulturen, og selvbevisstheten som et resultat av dette, beskrevet.

Det er liten tvil om at Cezinando ikke har glemt sine kunster innen tekstskriving i *Et godt stup i et grunt vann*. Samtlige låter på plata har et solid materiale av metaforer, ærlighet og en god dose selvironi oppi det hele. Det er heller ikke vanskelig å se for seg at artisten igjen vil toppe listene med flere av låtene fra albumet. Spesielt vil jeg trekke fram låtene «Grimaser (Idiomer for idioter)» og «Hore og madonna», som på hver sin måte går dypt inn i hodet hans, på godt og vondt. Siste låt «Kristoffer Robin» blir en slags oppsummering av hele reisen, og bekrefter igjen at vi trenger mer av den unge og dyktige Cezinando i våre liv.

Tame Impala – *The Slow Rush*

På deres fjerde studioalbum er du igjen velkommen til å ta del i en drømmende reise inn i Tame Impalas vidunderlige univers.

TEKST: Tina Løvås | FOTO: Modular Recordings

Med en drømmende samling av tolv låter, som står like godt enkeltvis som sammen, gir Tame Impala oss akkurat det vi ønsker og elsker. Albumet åpner med «One More Year», som er akkurat det vi forventer fra bandet. Et kontrollert kaos av psykedelisk pop, med repeterende strofer som flyter ut blant synth, bass og trommer, og fester seg i minnet. Med sitt manipulerende lydbilde og alternative stil skaper Tame Impala et rart, men fantastisk lite univers, som er herlig å ta del i.

Det virker som om det er et litt mer positivt og lekende Tame Impala vi nå blir kjent med. «Instant Destiny», «Is it True» og «Glimmer» føles disco-preget, og man kjenner lett dansefoten rykke til. Samtidig er det også en herlig, sommerlig følelse over albumet, hvor en kan drømme seg vekk til strandliv og varmegrader.

Likevel gir også *The Slow Rush* oss noe å tenke på, hvor albumet hovedsakelig tar opp ulike eksistensielle tanker og problemer med tid. Blant annet presenterer «Lost in Yesterday» problemet med å henge seg opp i fortiden. Både den og «Borderline» er gode representasjoner av hvordan frontfigur Kevin Parker bruker lydbildet framfor teksten for å få fram følelsene han prøver å formidle.

Det er derimot «It Might Be Time» som virkelig tar kaka. Gjennom bruken av sterke kontraster mellom drømmende pop i versene og mer hardbarka, psykedelisk rock i refrenget, tar Tame Impala oss gjennom fasene fra det å være ubesluttet, til å få et spark bak og endelig bestemme seg. Låta gir oss absolutt alt vi elsker med Tame Impala: et sterkt hook, merkelige lyder som på en rar måte matcher perfekt, dypt meningsinnhold og fengende beats det går an å danse til.

Samlet er *The Slow Rush* en gave som fortsetter å gi, og man oppdager nye ting og nyanser jo mer man hører på det. Med Tame Impalas historie er det nok en stund til vi igjen hører fra bandet, men dette albumet er definitivt et plaster på såret som man kan kose seg med i flere år framover.

Jango og Simen Steinklev – *Dårlig tid*

Karismatisk rap-debut som sikter høyt og treffer godt.

TEKST: Edel Malene Farstad | FOTO: Ladnera/PG Entertainment

Arendalsguttene Jango & Simen Steinklev har dårlig tid på debutalbumet, som bare så vidt bikker 17 minutter. Likevel tar de seg tid til en atmosfærisk instrumentalintro, før en ringeklokke skjærer inn i den behagelige stemningen og sørger for at lytteren er våken og klar for et høyere tempo. Det blir raskt tydelig at gutta har mye å bevise, og det er en fryd å melde at de ikke har ligget på latsiden siden de gjestet Trondheim og Knaus i august i fjor.

Tittellåta er en hektisk banger med fengende hooks og rytmer som er skapt for klubben. På «Uvilkårlig» er produksjonen tung og minimalistisk, mens «Okay» med Didzi igjen leverer hooks som setter seg på hjernen umiddelbart. Versene leveres alltid med tonnevis av karisma og selvtillit, og jeg har ingen problemer med å tro på at de faktisk kommer til å nå de stole målene det er tydelig at de har satt for seg selv. Selv om albumet er kort og konsist, tviler jeg ikke på at det ligger mange timer med arbeid bak.

Halvveis inn legges det grove uttrykket på hylla til fordel for noe som minner mer om den autotune-fylte soundcloud-trapen frontet av grupper som 612. Heldigvis kler den synth-tunge poprap-stilen på «Dashbord» Simen Steinklev og Jango godt. Nasrii og FrankLe-samarbeidet «For Nå» er hakket mer følsom, og handler om å finne balansen mellom ambisjoner, tett timeplan og forhold til andre. Den siste låta er den som skiller seg minst ut på prosjektet, men også denne befinner seg godt over gjennomsnittet hva gjelder produksjonskvalitet, og fungerer helt fint som en outro.

Det er langt fra alle unge rappere som utviser så mye allsidighet på debuten sin som Jango og Simen Steinklev gjør her. En mulig årsak kan være samarbeidet i det kreative kollektivet Ladnera, som begge artistene deltar i. Når unge idérike folk finner sammen, blir ofte resultatet større enn summen av delene. *Dårlig Tid* er et prosjekt som både innfrir forventningene, og gjør deg sulten på mer.

Låter som bare visner ut, er musikkindustriens aller billigste triks.

AMUND FREDRIK STRØMSNES

Journalist i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Benedikte Ytterli

Har du noen gang sett på en TV-serie, for eksempel en som handler om folk som spiller om å vinne en trone, som låser deg til sofaen mens du uten evne til å stoppe, sluker flere sesonger? Se for deg at denne serien sakte, men sikkert dabber av i kvalitet og ender opp med det motsatte av et klimaks. Når det er snakk om TV kaller man dette for dårlig TV, men i musikken kalles dette for en fade-out.

Man kan tenke på musikk som en fortelling, og allerede på barneskolen blir man fortalt at oppbygningen skal være formet som en fisk. Låta skal begynne med å bygge seg opp mot et høydepunkt, for å så gå ned, før den går opp igjen mot et siste høydepunkt hvor alt faller på plass. En fade-out ender opp med å gjøre det stikk motsatte. Det er som om man skulle skrevet en krimfortelling hvor man etter at skurken er fanget, får enda to kapitler der man ser detektiven sitte med papirarbeid, uten at det har noen innvirkning på historien. Dette fører til en pinefull død av en spenning og engasjement som tidligere var der.

Det er verdt å kommentere at det finnes låter som klarer å komme seg unna denne pinefulle døden, selv om det ikke er mange. Julie London var flink med låta «Cry Me a River» hvor hun klarte å rettferdiggjøre bruken av fade-out ved å repetere «I cried a river over you», mens det blir mer og mer ekko til stemmen hennes før den forsvinner helt. Motsatte tilfeller er sjeldne, men jeg synes at Black Sabbath kom med et perfekt alternativ i låta «War Pigs». Her gjøres det stikk motsatte av en fade-out: På kort tid sendes tempoet og dynamikken til værs for å ende opp i en nydelig liten kakofoni.

Å avslutte en studio-låt med en fade-out skaper alltid et spørsmål: Hva ville artisten gjort på konsert? Ville det ha vært at beaten spilte en siste gang? Ville det ha vært en kort avsluttende

gitar solo? Dette får man ikke vite om man ikke faktisk dukker opp på en konsert. Det å ikke gi fullversjonen av en låt på plate, minner urovekkende mye om spillskaper som selger deg et skall av et spill før de prakker på deg utvidelsespakker slik at du kan få lov til å ha den fulle opplevelsen. De kunne ha latt enhver lytter få en fullkommen opplevelse ved å gidde å lage en avslutning på sangen før de slipper den. Men nei, det er for mye jobb. De lar istedenfor beaten gå til den forsvinner.

Når man tar alt dette i betraktning så forstår man hvorfor google translate vil oversette fade-out til «visne ut» på norsk. Artisten lar låten blomstre over noen minutter, før de sakte, men sikkert lar den visne ut mens de stikker langfingeren rett inn i fjeset, eller øret ditt.

KVISS

KVISSMESTER: Benedikt Erikstad Javorovic | Spørsmål og kommentarer kan sendes til kviss@studentmediene.no

1.

Hva betyr homo sapiens oversatt fra latin?
2.

Hva heter søsteren til Lille My i Mumidalen?

Det hemmelige nettverket Carbonari jobbet for å samle Italia til en felles stat på 1800-tallet, men hva lager egentlig en carbonaro?
3.

Hvilken kvinnelig seriemorder portretterte Charlize Theron i filmen Monster fra 2003?
4.

Hvilken svært aromatisk plante i skjermplante-familien kalles også kjærlighetsurt og maggiurt?
5.

Hvilket veldig spesifikt tidspunkt før midnatt bruker ofte konserter på Samfundets Knausscene å begynne?
6.

Hva er navnet på den kinesiske byen der Coronaviruset først ble oppdaget?

Hvilken type DNA kan brukes til å spore morslinjen, fordi kun moren viderefører det til barnet?
7.

Hva heter de to nye instituttene tidligere kjent som Institutt for Historiske Studier?
8.

Hva heter de tre festdagene som danner Fastelavn?
9.

Hva var den første kommersielle TV-kanalen i Norge etter NRK-monopolet ble oppløst?
10.

Hva heter tv-serien basert på Napoli-kvartetten av den italienske forfatteren Elena Ferrante, som henter sitt navn fra den første boka i kvartetten?
11.

Hvem ble gjenvalgt til styreleder av Rosenborg selv om valgkomiteen gikk inn for en annen?
12.

Hvilken Trondheimsrestaurant fikk sin første Michelin-stjerne i år?
13.

Hvilket musikkstykke er dette: C D E F G G A A A A G F F F F E E D D D D C?
14.

Hva het moren til Dronning Elizabeth II til fornavn?
15.

Hvilken plante har det vitenskapelige navnet allium sativum, har klengenavnet stinking rose på engelsk og stinkerzwiebel på tysk?
16.

Hvem er den yngste som har tiltrådt som statsminister i Norge?
17.

I hvilket land er flyselskapet Ryanair basert?
18.

Hva heter mannen som var programleder for 20 spørsmål fram til 2012, da han ble erstattet med Trond Viggo Torgersen?
19.
20.

Svar: 1) Det kloke mennesket 2) Myrten 3) Kull 4) Aileen Wuornos 5) Løpstykket 6) 23.59 7) Wuhan 8) Mitokondrielt DNA 9) Institutt for Historiske og Institutt for Moderne Samfunnsforskning 10) Fastelavns søndag, blomstonsdag og feilslagsdag 11) TV 2 12) Min briljante venninne 13) Ivar Kolen 14) Spelstolen på Hotel Britannia 15) Lisa gikk til skolen 16) Elizabeth 17) Hvilket 18) Jens Stoltenberg (41 år gammel) 19) Irland 20) Knut Borge

HVA TAR DU MED PÅ FEST?

ILLUSTRASJON: Astrid Bøhler

0-7 poeng:

DU PÅSTÅR AT MUSEUM ER ET PALINDROM: Som kvissmester i Under Dusken klarer du å påstå at museum er det samme baklengs. Det er egentlig muesum. Pinlig.

8-14 poeng:

BLI (PÅSTÅTT) TATT MED EN ANONYM RASISTISK FACEBOOK-PROFIL: Vi visste vel at du var noe brun, men her blir det virkelig brunt. Typ Bobby's Bar.

15-19 poeng:

BLI TATT FOR Å VÆRE LESBISK PÅ VIETNAMESISK BORD: Ifølge en artikkel i Se og Hør fra 2011 skjedde dette med Anne Gros vold. Forresten, visste du at moren hennes var 47 da hun fødte Anne?

20 poeng:

DU PRESSER DEN UKRAINSKE PRESIDENTEN TIL Å ETTERFORSKE DIN POLITISKE RIVAL: Heldigvis har du en kongress gjort opp av republikanske sykofanter.

uvelferdstingetgat

uvelferdstingetat Bli med og senk ShiT-skuta!

uvelferdstingetat SHIT O'HOI landkrabber! To nye Lars Føleide søkes til styret og vi trenger en Lars og en vara-Lars. Still til valg 31. februar, det blir IKKE gratis pizza. Godt valg!

Gunnar Bovim, has changed its name to Anne Borg.

th

Spitpostens gravejournalister kan allerede nå avsløre at Bovim går temmelig langt i sitt forsøk på å toppe alle andre utkledninger under Rocky Horrorshow.

VI RANGERER VORS, DU ARRANGERER DEM

Sirkelvors:

Verdens beste runkering! Man sitter i ring, samtalene går sirkulært og det kan til og med lønne seg å blåse støv av den gamle fidget spinneren. Arrangerer du et sirkelvors er du garantert å gå på en snurr.
Terningkast: 1

Klasevors:

Her handler alt om å henge sammen med klasen din, for alle vet at de enslige bananene aldri blir solgt. Kroppskontakt er viktig, og ideelt sett skal klasen henge etter hverandre i formasjon. Gjerne ved å henge ned fra et tak. Men pass på! Klasevors er nemlig forbydd av Genevekonvensjonen. Blir man tatt blir det kjøpt ei litta tur til Haag.
Terningkast: kommer an på hvor mange klaser, og hvor godt de henger sammen

T-skjortevors:

Ha på deg til enkleste, fineste, fresheste OG høyest elskede t-skjorte! Det blir fort varmt på vors, så dette plagget er genialt da plagget ikke dekker armene. I tillegg er stoffet tynt og behagelig. Genialt for deg som svetter på vors!
Terningkast: 1

Mailvors:

Har du for mye jobb om dagen til å kunne drikke deg kanakås? Ikke noe problem! Ta vorset på mail, da vel! Opprett en mailtråd og inviter alle dine 100 nærmeste venner. Dette er dessuten genialt om du lider av fyllesnaps du ikke husker å ha sendt - her lagres nemlig alt du skriver. Det kan fort være noe å vise barnebarna.
Terningkast: avhengig av tidspunkt på siste mail

REGISTRERER

...at Reklamebilaget bare resirkulerer saker om sjukdommer
...at Sportsportrettet: ISkrigeren
...at det ikke bare er låta til Kevin Boine som er en **genfeil**
...at Dagbladet faktisk er verre enn våre musikkjournalister
...at NRK tydelig har lært en del triks av ITK

...at våre supper ikke er i nærheten av dette pressemarerittet
...at det kan til og med **baksideinvestorene i Pirum** sitere oss på
...at solidarisk **regnbuevask** uansett av MGP
...at **rompiskompisene** i Pirum gled rett inn
...at profesjonelle **møteplagere** er de jo i hvert fall, også på nasjonal TV
...at **fellesfitta** dro på kurs i **grønnvask**

...at om det er et sted som ikke vaskes, så er det hos oss
...at det kan Lucassjef sitere oss på
...at Adressa også er en kapitalistisk drittmaskin
...at helgas gjeng: **Strindens**
...at når får vi nachos i **Daglighallen** minutt for minutt?
...at når får vi bartendere i **Edgar** minutt for minutt?

Puslevors:

Legg ned en brikke på tur. Legger du den riktig kan du dele ut en shot, legger du feil må du ta en selv. Det kan være lurt å invitere flere. Og å utelukke puslespillet med tusen brikker. Fitteblekka anbefaler å pusle et bilde av en hest.
Terningkast: 1000

Piercingvors:

Hvis morra du eier pīrecing-pistol har du jaggu flaks! Inviter alle venna dine hjem og skyt metall gjennom huden på dem. Her er ingen kroppsdeler upassende å sikte på! Tilleggsopplysning: Piercing er DYRT alle andre steder. Student, tenk økonomisk.
Terningkast: 6

Pulevors

Dette trenger vi nok ikke å forklare. Spør noen i KSG, ikke spør noen i ARK. Og spør i hvert fall ikke noen i Pirum!
Terningkast: sex

SPITPOSTEN

(*spit*, fra lågtysk; *erting*, *krenking*, *spott*)

Trondheims desidert minst presseetiske presse

UTGAVENS DYR: HESTEN

Hesten er alle kUKE-sjefers beste venn. Visste du at Ma(r)x var gift med en hest en gang? Men det var helt til han ble gift med Regi. Et ekteskap med en hest er å etterstrebe, da hester ofte går for å være trofaste partnere og kjærlige elskere. I tillegg er de dyre i drift. Det betyr at nærhet med en hest vil øke til anseelse i samfunnet. Hvem vil vel ikke ha en hest som tilhører til en siving-grad?

UTGAVENS DIKT
Tidenes lateste temafest
Ballonget, konfetti, men ikke no bles
De dødliges kostymer var det som var best
Men favorittepoken var rammet av pest
Irland er mitt favorittår
Landet med gullgryter og gnomer
består tidens test

...at vi får se hvem bortsett fra **Propheten** reiser seg fra de døde
...at kommer noen til å love en en ny nazigrøt?
...at noen må skrike ut **bingo!**
...at til å studere informatikk, **suger** Online på mail
...at FG tar best bilder av hverandre
...at og flest bilder av hverandre
...at tidenes lateste temafest

...at når får vi **pulestua** minutt og minutt?
...at vi hører **MG** og **SiT** er på saken
...at likevel takk for sofaene da **Profil**, selv om de røk
...at hvor mye **vin** er det egentlig igjen??
...at benk **Tore Strømøy** som Samfundetleder
...at blir du benka, må du opp
...at denne gangen orker vi ikke flere eksempler fra **Aarhonen**

...at **lineærsamfundet** skuffet til de grader
...at bare masse **drittunger** overalt
...at alle vet at ballonger er essensen av fortida
...at korrekturleser er ikke et verv i **LØK**
...at selv om man er **Styremedlem** kan man komme til kort
...at nå går hele **Huset** til helvete

PRINSEN KINOSENTER

BILLETTER KJØPES PÅ KOSMORAMA.NO

Fullt program ute nå

**TRONDHEIM
INTERNASJONALE
FILMFESTIVAL**

**PROGRAM OG BILLETTER
FOR KOSMORAMA 2020
FINNES PÅ KOSMORAMA.NO**

- Festivalpass student: 795,-
- Klippekort, fem klipp: 440,-
- Enkeltbilletter: 110,-

KOSMORAMA

2. — 8. MARS 2020